

Pismo Związku Polaków w Rumunii

Polonus

2 (268) 2019

Revista Uniunii Polonezilor din România

Dzień Babci i Dziadka

Dni Babci i Dziadka to bardzo szczególne i rodzinne święta, obchodzone w Polsce dzień po dniu w miesiącu styczniu. Dzień Babci przypada 21 stycznia nie tylko w Polsce, ale także na przykład w Bułgarii. Pomysł świętowania pojawił się w Polsce w latach 60. XX w. Nieco później pojawiła się tradycja świętowania także Dnia Dziadka, tyle że następnego dnia – 22 stycznia.

Dzień Babci i Dziadka obchodzi się w wielu krajach. Amerykanie na przykład mają święto pod nazwą Narodowy Dzień Dziadków i obchodzą je we wrześniu. Niezależnie od kraju i daty, są takie dni w roku, kiedy to dziadkowie są najważniejsi. Wnuki składają im życzenia, obdarowują prezentami, dziękując w ten sposób za ich bezwarunkową miłość i nieograniczoną cierpliwość. W Polsce szczególnie popularne jest wręczanie babciom i dziadkom przez najmłodszych własnoręcznie wykonanych laurek.

Polskie dzieci w Rumunii także pamiętały o tym, aby 21 i 22 stycznia były dla ich dziadków wyjątkowe. Na Pleszy, w Pojanie Mikuli i Nowym Sołoń-

Ziua Bunicii și a Bunicului

Zilele Bunicii și a Bunicului sunt sărbători familiale speciale sărbătorite în Polonia în luna ianuarie la o zi una după alta. Ziua bunicii este sărbătorită pe 21 ianuarie nu doar în Polonia, dar și în Bulgaria de exemplu. În Polonia, ideea acestei sărbători a apărut în anii '60 ai sec. XX. Puțin mai târziu a apărut tradiția sărbătorii Zilei Bunicului, doar că a doua zi, pe 22 ianuarie.

Ziua Bunicii și a Bunicului se sărbătorește în mai multe țări. Americanii de exemplu au această sărbătoare care poartă denumirea de Ziua Națională a Bunicilor fiind sărbătorită în luna septembrie. Indiferent de țară și de dată, sunt zile din an când bunicii sunt cei mai importanți. Nepoții le fac urări și daruri mulțumindu-le în acest fel pentru dragostea lor necondiționată și pentru răbdarea nemărginită. În Polonia este foarte populară oferirea de felicitări bunicuțelor și bunicilor făcute manual chiar de nepoți.

Și copiii polonezi din România își aduc aminte ca zilele de 21 și 22 ianuarie să fie deosebite pentru bunicii lor. În Pleșa, Poiana Micului și Solonețu Nou de exemplu, nu pentru prima dată, duminică pe 20 ianuarie, copiii i-au onorat pe toți bunicii imediat după Sf. Liturghie – le-au cântat cântece și le-au

cu na przykład, nie po raz pierwszy, w niedzielę 20 stycznia, dzieci uhonorowały wszystkich dziadków zaraz po Mszy św. – śpiewały im piosenki, składały życzenia. Na Pleszy mons. Ionuț Strejac wraz z proboszczem ks. Andrzejem Staszkovianem obdarowali wszystkie babcie kwiatami, a dzieci własnoręcznie wykonanymi laurkami. Laurki i kwiaty były także w Nowym Sokońcu i Pojanie Mikuli.

Wielu wnuków i dziadków tego dnia wystąpiło bardziej uroczyście, w tradycyjnych strojach ludowych. Dla wielu rodzin dzień ten był także okazją do wspólnego świętowania w domach w gronie najbliższych. W Nowym Sokońcu obecni byli poseł Victoria Longher i prezes Związku Polaków w Rumunii Gerwazy Longher, którzy złożyli dziadkom życzenia.

Elżbieta Wieruszewska-Calistru

Zdjęcia przesłane przez uczestników | Fotografii trimise de către participanți

facut urări. La Pleșa mons. Ionuț Paul Strejac împreună cu parohul pr. Andrei Stașcovian au dăruit tuturor bunicuțelor flori, iar copiii le-au dăruit felicitări făcute chiar de ei. Felicitări și flori au fost dăruite și în Solonețu Nou și Poiana Micului.

Mulți nepoți și bunici s-au prezentat foarte festiv, fiind îmbrăcați în costume tradiționale. Pentru multe familii această zi a fost o ocazie bună pentru a sărbători împreună, acasă, printre cei dragi. La Solonețu Nou au fost prezenți deputatul Victoria Longher și președintele Uniunii Polonezilor din România Ghervazen Longher, care i-au felicitat pe bunici.

Trad. Iuliana Agneșca Dascălu

Sfințirea sediului Uniunii Polonezilor din România

Vizita pastorală numită colindă reprezintă sfințirea și binecuvântarea caselor enoriașilor de către preoți. Această tradiție datează din timpurile medievale și permite contactul direct dintre enoriași și preoți. În Biserica Catolică îndatorirea de a colinda este definită prin drept canonic: „ca să-și îndeplinească cu sârguință îndatorirea de păstor, parohul să se străduiască să-i cunoască pe credincioșii încredințați grijii sale; de aceea, să viziteze familiile, luând parte la preocupările credincioșilor, mai ales la neliniștile și durerile lor, mângâindu-i în Domnul și, dacă au greșit cu ceva, corijându-i cu prudentă” (can. 529 § 1).

În biserica catolică poloneză, dar și în cea românească perioada vizitelor pastorale a fost stabili-

Poświęcenie siedziby Związku Polaków w Rumunii

Wizyta duszpasterska, zwana kolędą, to odwiedziny księży w domach parafian. Tradycja ta sięga czasów średniowiecznych. Pozwala na bezpośredni kontakt wiernych z duchownymi. W Kościele katolickim obowiązek kolędowania określa prawo kanoniczne: „Pragnąc dobrze wypełnić funkcję pasterza, proboszcz powinien starać się poznawać wiernych powierzonych jego pieczy. Winien zatem nawiedzać rodziny, uczestnicząc w troskach wiernych, zwłaszcza w niepokojach i smutku, oraz umacniając ich w Panu, jak również – jeśli w czymś nie domagają – roztropnie ich korygując” (kan. 529 §1).

W polskim, a także rumuńskim Kościele katolickim za czas wizyt duszpasterskich przyjęto

tă după sărbătorile Nașterii Domnului care durează până pe 2 februarie, respectiv până la sărbătoarea Întâmpinarea Domnului. Asemenea vizite sunt cunoscute și de catolicii din alte țări, dar nu sunt generale și obligatoriu legate de perioada Nașterii Domnului. La primirea preotului, pe masă se pune o față de masă albă, lumânări, o cruce și uneori chiar apă sfințită. Vizita începe cu o rugăciune, după care urmează sfințirea locuinței și binecuvântarea familiei. Conform tradiției pe ușă se inscripționează cu cretă inițialele C+M+B (Christus Mansionem Benedicat – Cristos să binecuvânteze această casă) și anul ca semn că locatarii au primit colinda.

Deoarece sediul din Suceava al Uniunii Polonezilor din România este casa tuturor etnicilor polonezi ce trăiesc în România, pe 28 ianuarie 2019, pr. Iosif Păuleț, decan de Bucovina și paroh al bisericii „Sf. Ioan Nepomuk” din Suceava, împreună cu pr. vicar Robert Budău și cu seminaristul Ștefan Emanuel Simon au sfințit sediul Uniunii Polonezilor din România rostind următoarele cuvinte: „Pace acestei case și tuturor celor care lucrează aici”. Acest eveniment a fost o ocazie excelentă pentru comunitatea poloneză din Suceava să se întâlnească, să discute și să petreacă timp împreună. După terminarea sfințirii, s-au cântat colinde și s-au servit bucate. Au participat: președintele Uniunii Polonezilor din România,

okres po świętach Bożego Narodzenia, trwający do 2 lutego, czyli do święta Ofiarowania Pańskiego. Rodzaj takich wizyt znany jest wśród katolików także w innych krajach, ale nie są one tak powszechne i niekoniecznie związane są z okresem Bożego Narodzenia. Ksiądz przyjmuje się przy stole nakrytym białym obrusem ze świecami, krzyżem, czasem także wodą święconą i kropidłem. Wizytę rozpoczyna modlitwa, po czym następuje poświęcenie domostwa i błogosławieństwo dla rodziny. Zgodnie z tradycją drzwi oznacza się kredą, pisząc inicjały C+M+B (Christus Mansionem Benedicat – Niech Chrystus błogosławi temu mieszkaniu) i rok na znak, że domownicy przyjęli kolędę.

Ponieważ siedziba Związku Polaków w Rumunii jest domem wszystkich Polaków mieszkających w Rumunii, 28 stycznia 2019 r. ks. Iosif Păuleț – dziekan Bukowiny i proboszcz kościoła pw. św. Jana Nepomucena wraz z wikariuszem Robertem Budău i klerikiem Ștefanem Emanuelem Simionem podczas kolędy poświęcili Dom Polski w Suczawie, wypowiadając słowa: „Pokój temu domowi i wszystkim, którzy tutaj pracują”. Wydarzenie to było doskonałą okazją dla polskiej wspólnoty z Suczawy do spotkania, rozmów i spędzenia wspólnie czasu. Po poświęceniu Domu Polskiego śpiewano kolędy i spożywano przygotowany na tę okazję poczęstunek. W spotkaniu udział wzięli: pre-

Ghervazen Longher și Victoria Longher, deputat în Parlamentul României din partea minorității polone, membrii comunității poloneze din Suceava, precum și angajații instituției.

*Iuliana Agneșca Dascălu
Elżbieta Wieruszewska-Calistru*

Foto: Ierzynka Michalina Budaș

zes Związku Polaków w Rumunii Gerwazy Longher i poseł w Parlamencie Rumunii z ramienia mniejszości polskiej Victoria Longher oraz członkowie Stowarzyszenia Polaków w Suczawie i pracownicy Związku Polaków w Rumunii.

Tłum. Elżbieta Wieruszewska-Calistru

Odchodzą nasi Seniorzy...

Znów jestem zmuszony wziąć długopis i skreślić parę słów o naszych Seniorach, których liczba topnieje z dnia na dzień, tak jak śnieg w te ciepłe dni.

W takich niewielkich wspólnotach jak nasze, każdy człowiek jest ważny. Kiedy więc w niedługim okresie czasu odchodzi kilku z nas, robi się od razu pustka... Z niedużego Klubu Seniorów przy „Domu Polskim” w Bukareszcie znów odeszły trzy osoby.

*Wiktor Klimowicz z synem Gabrielem
Wiktor Klimowicz cu fiul său Gabriel
Źródło | Sursa: z arhivum rodinnego
din arhiva familiei*

Na początku grudnia 2018 r. zmarł nasz nestor wiekowy: pan Wiktor Klimowicz – w wieku 94 lat. Urodzony w pobliżu Bielec, w Besarabii – obecnej Republice Mołdawii, uczył się i pracował w Rumunii. Był zawsze bardzo aktywny, z dużym poczuciem humoru, dumny ze swego polskiego pochodzenia. Napisał ciekawą historię swego rodu, odwiedzając członków swojej rodziny tak w Mołdawii, jak i w Polsce. Ma dwóch synów: Luciana – inżyniera w Brașowie, oraz Gabriela – dziennikarza i pisarza w Bukareszcie, wiceprezesa „Domu Polskiego” w stolicy Rumunii, oraz kilku wnuków.

3 stycznia 2019 r. zmarła natomiast w wieku 87 lat pani Ksenia Stoica (z domu Grabska). Była prezesem honorowym „Domu Polskiego” w Bukareszcie. Urodziła się w Polsce, podczas studiów na AGH w Krakowie poznała swego męża

Ne părăsesc Seniorii noștri...

Din nou sunt trist pentru că trebuie să iau pixul și să scriu câteva cuvinte despre Seniorii noștri a căror număr se topește zi după zi, așa cum se topește zăpada în aceste zile calde.

În comunități așa de mici cum sunt ale noastre, fiecare persoană este importantă. Când, într-un timp atât de scurt pleacă câțiva dintre noi, se creează imediat un gol... Din micul club al Seniorilor din cadrul „Dom Polski” din București, ne-au părăsit trei persoane.

La începutul lunii decembrie 2018 a murit cel mai în vârstă senior, domnul Wiktor Klimowicz – în vârstă de 94 de ani. Născut în apropierea localității Bălți în Besarabia – în prezent Republica Moldova, a studiat și a muncit în România. A fost mereu foarte activ, cu un simț al umorului dezvoltat, mândru de rădăcinile sale poloneze. A scris o istorie interesantă a familiei sale, vizitându-i pe membrii familiei sale atât din Moldova, cât și din Polonia. Are doi fii: pe Lucian – inginer în Brașov și pe Gabriel – jurnalist și scriitor în București, vicepreședinte al „Dom Polski” din capitala României, precum și câțiva nepoți.

Pe 3 ianuarie 2019 a murit și doamna Ksenia Stoica (de acasă Grabska), în vârstă de 87 de ani. A fost președinte de onoare al „Dom Polski” din București. Născută în Polonia, în timpul studiilor la Academia de Minerit și Metalurgie (AGH) din Cracovia l-a cunoscut pe soțul său Nicu Stoica cu care a venit în România. Timp de mulți ani a lucrat în ISPH (Institutul de Studii și Proiectări Hidroenergetice), iar la pensie în reprezentanța firmei poloneze Stalexport din București. Imediat după Revoluția din 1989, cu înflăcărare s-a ocupat de reactivarea Uniunii Polonezilor din România „Dom Polski” în martie 1990 împreună cu un grup de nouă persoane care au înregistrat organizația. A fost aleasă primul președinte al Uniunii Polonezilor din România „Dom Polski”. Ca și reprezentant al diasporei poloneze din România s-a întâlnit la Roma cu Papa polonez, Ioan Paul al II-lea. Din cauza bolii și trăind în afara Bu-

Nicu Stoica, z którym przyjechała do Rumunii. Była geologiem, pracowała w ISPH (Instytut Badań Hydroenergetycznych), a po wyjściu na emeryturę w przedstawicielstwie polskiej firmy Stalexport w Bukareszcie. Zaraz po rewolucji z grudnia 1989 r. z zapałem zajęła się reaktywowaniem Związku Polaków w Rumunii „Dom Polski” w marcu 1990 r., należąc do grupy dziewięciu osób, które zarejestrowały organizację. Została wybrana na pierwszego prezesa Związku Polaków w Rumunii „Dom Polski”. Jako przedstawiciel rumuńskiej Polonii spotkała się w Rzymie z Papieżem Polakiem św. Janem Pawłem II. Z powodu choroby i zajęć w domu poza Bukaresztem, szczególnie w okresie letnim, wycofała się powoli z działalności w ramach naszej organizacji. Ma córkę i syna, wnuki, z których jeden ukończył studia w Polsce, oraz prawnuki. Została odznaczona polskim Złotym Krzyżem Zasługi.

*Eugenia Duță podczas Dni Polskich w 2016 r.
Eugenia Duță la Zilele Culturii Polone din 2016
Fot. Ierzyńska Michalina Budaś*

18 stycznia 2019 r. niespodziewanie, w wieku 76 lat, zmarła pani Eugenia Duță. W ostatnich latach była zawsze obecna na naszych imprezach i spotkaniach, pomagając szczególnie swoimi tłumaczeniami. Miała trudne dzieciństwo, będąc razem z matką prześladowana przez komunistów, a potem niełatwe życie – straciła młodo męża w pożarze hotelu w Kairze. Po studiach polonistycznych w Bukareszcie pracowała przez wiele lat jako tłumacz w Ambasadzie Polskiej w Bukareszcie. Kochała i Rumunię i Polskę, i odnalazła się w naszej polskiej wspólnoty z Bukaresztu. Ma córkę Ankę i dwóch wnuków. Została udekorowana polskimi odznaczeniami za swoją pracę i działalność.

Dziękujemy im wszystkim za to, co zrobili dla naszej organizacji i dla utrzymania polskości w Rumunii.

Cześć ich pamięci! Niech spoczywają z Bogiem!

Bogdan Polipciuc

cureștiului mai ales pe perioada verii, s-a retras încet din activitățile din cadrul organizației noastre. Are o fiică și un fiu, nepoți, dintre care unul a studiat în Polonia, precum și strănepoți. A fost decorată de statul Polonez cu Crucea de Aur de Merit.

Ksenia Stoica

*Źródło | Sursa: z archiwum rodzinnego |
din arhiva familiei*

Pe 18 ianuarie 2019, a plecat dintre noi, neașteptat, în vârstă de 76 de ani doamna Eugenia Duță. În ultimii ani a fost mereu prezentă la evenimentele și întâlnirile noastre, ajutând mai ales cu traduceri. A avut o copilărie grea, împreună cu mama sa fiind persecutată de către comuniști, iar mai apoi o viață grea pierzându-și soțul de tânără într-un incendiu într-un hotel din Cairo. După studiile de polonistică din București a lucrat timp de mulți ani ca traducător la Ambasada R.P. la București. A iubit și România și Polonia și s-a regăsit în comunitatea noastră poloneză din București. Are o fiică, Anca și doi nepoți. Pentru munca și activitatea sa a fost răsplătită de către statul Polonez cu diverse decorații.

Cinste memoriei lor! Să se odihnească în Domnul!

Trad. Iuliana Agneșca Dascălu

JADWIGA DUMBRAVĂ

W ostatnich latach w Domu Polskim w Bukareszcie świętowaliśmy urodziny naszych 90-letnich członków: Marii Constantinescu, Wiktora Klimowicza, Marii Gospodinov (która miała 104 lat), Jadwigi Dumbrawă.

Ale rok 2018 zdecydował zupełnie co innego – odebrał nam tych czworo, wraz z jeszcze trzema 80-letnimi osobami. W tej chwili jedynym żyjącym 90-letnim członkiem „Domu Polskiego” w Bukareszcie jest pan Gustaw Majorek.

Jadwiga Dumbrawă urodziła się w Czerniowcach w 1926 r. w polskiej rodzinie, jako córka Władysława i Eleonory Wargol, mając jeszcze brata bliźniaka, Bolesława, i starszą siostrę Felicię. Ze strony ojca Jadwiga Dumbrawă spokrewniona była z rodziną generała Jana Henryka Dąbrowskiego.

Pewnego dnia roku 1939, wracając do domu z miasta razem z siostrą Felicią, zastały pusty dom: brat razem z ojcem zostali internowani w rosyjskim obozie. Po drugiej wojnie do Polski wrócił tylko brat Bolesław.

Pozostałe same, siostry pojechały do Bukaresztu, gdzie Felicia zatrudniła się celem przetrwania. Jadwiga uczyła się w Liceum im. św. Sawy oraz w Liceum Niemieckim.

Po 1948 r. doznała urazu kręgosłupa i została na kilka lat unieruchomiona w domu, w gorsecie. W tym czasie Jadwiga Dumbrawă tłumaczyła bardzo dużo z polskiego, francuskiego i niemieckiego. Do lat 60. była zatrudniona w A.R.I.A. (Rumuńska Agencja Impresariatu Artystycznego) jako tłumacz, a później zatrudniła się jako tłumacz Ambasady Polskiej w Bukareszcie, w Wydziale Konsularnym.

Trzęsienie ziemi z 4 marca 1977 r. zabrało Jadwigę Dumbrawă jej siostrę, Felicię, która znajdowała

În ultimii ani la Dom Polski București obișnuiam să-i sărbătorim pe membri noștri nonagenari: Maria Constantinescu, Wiktor Klimowicz, Maria Gospodinov (care era chiar centenară), Jadwiga Dumbrawă.

Dar anul 2018 a hotărât altceva pentru noi – ni i-a răpit pe cei patru împreună cu alți trei octogenari. Acum, singurul nonagenar în viață membru „Domului Polski” București a rămas domnul Gustaw Majorek.

Jadwiga Dumbrawă s-a născut la Cernăuți, în anul 1926, într-o familie de polonezi, fiica lui Władysław și a Eleonorei Wargol, având un frate geamăn, Bolesław, și o soră mai mare, Felicia. Din partea tatălui, Jadwiga Dumbrawă era înrudită cu generalul Jan Henryk Dąbrowski.

Într-o zi a anului 1939 Jadwiga Dumbrawă și sora ei Felicia și-au găsit casa goală, iar fratele ei și tatăl fuseseră deja trimiși de autoritățile ruse în lagăr. După cel de-Al Doilea Război Mondial, s-a întors în Polonia doar fratele ei, Bolesław.

Cele două surori rămase singure au plecat imediat ca refugiate spre București, unde Felicia s-a angajat pentru a se putea întreține. Jadwiga a fost elevă a Liceului Sfântul Sava și a Liceului German.

După 1948 a suferit un accident la coloana vertebrală și a fost ani de-a rândul imobilizată la pat, în corset. În acest răstimp a tradus foarte mult din limba polonă, franceză și germană. Până în anii '60 a fost angajată la A.R.I.A. (Agenția Română de Impresariat Artistic) pe post de traducător, apoi a lucrat la Ambasada Republicii Polone ca traducător la Secția Consulară.

się wówczas w mieszkaniu w bloku Casata, zniszczonym w czasie trzęsienia. Bezdomna, Jadwiga Dumbravă mieszkała przez jakiś czas w Ambasadzie, do momentu, kiedy otrzymała mieszkanie w bloku Scala, gdzie mieszkała do ostatnich chwil swojego życia.

Jako pracownik polskiego Konsulatu Jadwiga zawsze walczyła o prawa obywateli polskich, którzy przebywali na terytorium Rumunii i potrzebowali pomocy z powodu wypadków lub nieprzewidywanych sytuacji.

Pod koniec lat 80. małżonek Jadwigi zmarł po długich cierpieniach. W 1991 r. zdecydowała się ona wyjechać na stałe do Belgii, gdzie wyszła za mąż za Belga, emerytowanego inżyniera. Po śmierci męża z Belgii, Jadwiga Dumbravă wróciła do Rumunii w 2005 r. i pozostała w Bukareszcie do końca życia, do października 2018 r.

Jako prawdziwa Polka, Jadwiga Dumbravă udowodniła, że posiada siły do przetrwania trudności uchodźstwa, wojny, trzęsienia ziemi, czasów komunizmu i pozostała Polką, jak również aktywną członkinią „Domu Polskiego” w Bukareszcie, od początku jego powołania w latach 1990-1991, jak i później, od powrotu do Rumunii w 2005 r. aż do śmierci w październiku 2018 r.

Cutremurul din 4 martie 1977 a lăsat-o pe Jadwiga Dumbravă fără sora ei Felicia care se afla în apartamentul familiei din blocul Casata, prăbușit în timpul seismului. Rămasă fără casă, Jadwiga Dumbravă a locuit o perioadă în Ambasadă până a primit un nou apartament în blocul Scala, unde a locuit până în ultimele clipe ale vieții.

Ca angajat al Consulatului, Jadwiga a luptat mereu pentru drepturile cetățenilor polonezi aflați în dificultate pe teritoriul României, în urma accidentelor sau a situațiilor neprevăzute.

La sfârșitul anilor '80, soțul ei se stinge după o îndelungată suferință, iar în 1991 decide să plece definitiv în Belgia, unde se căsătorește cu un fost inginer belgian.

După decesul soțului din Belgia, Jadwiga Dumbravă se întoarce din nou în România în 2005 și rămâne aici până la sfârșitul vieții, până în octombrie 2018.

Ca o adevărată poloneză, Jadwiga Dumbravă a dovedit că are puterea să depășească încercările refugului, războiului, seismului, perioadei comuniste, rămânând poloneză și membru activ al „Dom Polski” București de la înființare în 1990-1991, cât și mai târziu, după 2005 până la sfârșitul vieții.

Jolanta Doru

EUGENIA DUȚĂ

Droga moja Eugenio, nasza droga Eugenio!

Eugenio, ty, która w wieku 76 lat byłaś w stanie przenosić góry, ty, która odbierałaś telefon o każdej porze dnia i nocy, ty, która pomagałaś komukolwiek, kto potrzebował twojej pomocy, ty, która uwielbiałaś swoją rodzinę i robiłaś wszystko dla swojej córki i wnuków, przekraczając wszelkie granice ludzkiej mocy, ty, która byłaś pełna energii, ty, Eugenio – tak nagle i niespodziewanie nas opuściłaś!

W tym życiu, w którym każdy z nas ma wiele obowiązków, w którym wszyscy o coś proszą, ty, Eugenio, szczupła, wątła, mała jak ludzka dłoń, byłaś osobą, która odpowiadała na każdą prośbę o pomoc, bez względu na to, kto cię prosił, bez względu na to, o co cię prosił!

Znajomych nowszych lub starszych, Rumunów lub Polaków – wszystkich traktowałaś jednakowo, wszyscy mogli u ciebie znaleźć oczekiwaną pomoc. Dla nich wszystkich byłaś nieocenionym skarbem!

Draga mea, dragă, draga noastră Eugenia Duță!

Eugenia, tu, care, la 76 de ani, erai în stare să răstorni munții, tu, care răspundeai la telefon la orice oră din zi și din noapte, tu, care ajutați pe oricine îți cerea ajutorul, tu, care ți-ai adorat familia și ai făcut totul pentru fiica și nepoții tăi, depășind orice limită a puterilor omenești, tu, care debordai de energie, tu, Eugenia, ai plecat dintre noi într-un mod atât de neașteptat și de brusc.

În viața asta în care fiecare dintre noi are multe obligații, în care toți cer de la tine câte ceva, tu, Eugenia, o ființă subțirică, micuță, o mână de om, ai fost persoana care răspundea la orice cerere de ajutor, indiferent cine ți-l cerea, indiferent de ceea ce ți se cerea!

Pe prietenii mai noi sau mai vechi, pe români sau polonezi, pe toți îi tratai în mod egal, toți putând să găsească la tine ajutorul așteptat. Pentru toți aceștia ai fost o comoară de neprețuit! Rar se găsesc astăzi

Rzadko dziś spotyka się ludzi, którzy więcej dają niż żądają. Ty, Eugenio, byłeś takim człowiekiem.

Zawsze mówiłaś, że żyjesz „dwoma życiami”, jednym dla Rumunii i jednym dla Polski, i zawsze odnajdywałaś wewnętrzne zasoby i niezbędną energię, aby stawić czoło temu wyzwaniu.

Moja droga, nas obydwie jednoczyła ta sama pasja, nasz zawód, nasza miłość do wszystkiego, co robiłyśmy i co było związane z Polską i z Polakami. Wiele razy tłumaczyłyśmy w nocy, konsultowałyśmy się, pomagałyśmy sobie wzajemnie i zawsze udawały się nam wspaniałe rzeczy.

Na naszych spotkaniach w sobotę, w Domu Polskim byłeś duszą naszych rozmów, które nie raz były polemiczne, zadziwiałaś nas swoją wiedzą ze wszystkich dziedzin, byliśmy zaskoczeni twoją fantastyczną pamięcią, twoimi doskonałymi tłumaczeniami, a nawet twoimi wierszami, które pisałaś z okazji każdego wydarzenia, w którym braлиś udział.

Źródło | Sursa: z archiwum rodzinnego | din arhiva familiei

Eugenia Duță ukończyła studia wyższe na Wydziale Języków i Literatur Słowiańskich na Uniwersytecie w Bukareszcie, jako jedno z pierwszych pokoleń absolwentów, przez całe życie współpracowała z profesorem Constantinem Geambașu, szefem katedry języka polskiego, pracowała przez długi okres czasu w Ambasadzie Polskiej w Bukareszcie, z bardzo dobrymi wynikami, otrzymała od państwa polskiego, w dniu 7 października 2009 r., Złoty Krzyż Zasługi za szczególne dokonania na rzecz rozwijania polsko-rumuńskiej współpracy.

Była tłumaczem przysięgłym, tłumaczyła dokumenty, akta, dzieła literackie ze wszystkich dziedzin. Nawet będąc już w podeszłym wieku, wciąż towarzyszyła grupom polskich turystów, pokazując im piękne miejsca w Bukareszcie, ze wspaniałymi komentarzami i żartami, które robiły na słucha-

oameni care dau mai mult decât cer. Tu, Eugenia, ai fost un asemenea om.

Ai spus mereu că trăiești „două vieți”, o viață pentru România, o viață pentru Polonia și ai găsit mereu resursele și energia necesară ca să faci față acestei provocări.

Draga mea, pe noi două ne-a unit tocmai această pasiune, meseria noastră, dragostea noastră pentru tot ce făceam și era legat de Polonia și de polonezi. De multe ori traduceam noaptea, ne consultam, ne ajutam și mereu ieșeau lucruri minunate.

La întâlnirile noastre de sâmbătă, de la Domul Polski, erai sufletul discuțiilor noastre, care nu o dată se desfășurau în contradictoriu, ne uluiai cu cunoștințele tale din toate domeniile, ne uimeai cu memoria ta fantastică, cu traducerile tale perfecte și chiar cu versurile tale pe care le scriai pentru fiecare eveniment la care participam.

Eugenia Duță a absolvit Facultatea de Limbi și Literaturi Slave la Universitatea București, chiar în primele generații de absolvenți, a avut o prietenie de o viață cu domnul profesor Constantin Geambașu, șeful Catedrei de limbă polonă, a lucrat timp îndelungat în cadrul Ambasadei Republicii Polone la București, cu rezultate notorii, primind din partea statului polonez, în data de 7 octombrie 2009, cea mai înaltă distincție pe timp de pace „Crucea de Aur a Virtuții” pentru merite deosebite în dezvoltarea relațiilor româno-polone.

A fost traducător autorizat, a tradus documente, acte, lucrări literare, dar și din toate domeniile. La vârsta asta însoțea încă grupuri de turiști polonezi arătându-le locurile frumoase din București, cu comentarii minunate, presărate cu glumițe care impre-

czach szczególne wrażenie. Dokonywała tłumaczeń na spotkaniach najwyższego szczebla. Prowadziła kursy języka rumuńskiego w Domu Polskim z zainteresowanymi Polakami, o nic nie prosząc w zamian.

Moja droga przyjaciółko, opuściłaś nas w styczniu, w miesiącu urodzin Eminescu. Ponieważ napisałaś do mnie sms-em, dokładnie 15 stycznia, następujące słowa: „Nie czuję się źle, ale ani dobrze! Patrę pozytywnie! Mobilizuję się! Jak to w trzecim wieku! Przecież to dzień urodzin Eminescu” (dopiero teraz rozumiem prawdziwy sens twoich słów), żegnam się z tobą, żegnamy cię wersami wielkiego poety (z niewielką zmianą): „Spokojny niech będzie Ci sen, anioły niech będą Ci blisko”.

Eugenio, spoczywaj w pokoju obok swojego ukochanego męża, moja droga!

PS: Napisałam te słowa ze łzami w oczach i chcę, aby były hołdem dla CZŁOWIEKA, jakim była EUGENIA DUŢĂ, za to, jak poświęcała się dla swojej rodziny i swojego zawodu! Ogromnie żałuję, że już nie można jej powiedzieć, jak bardzo ją cenimy!

Anca Stroescu

sionau audiența. A făcut interpretariat la cel mai înalt nivel. A ținut cursuri de limbă română la Dom Polski cu polonezii interesați, totdeauna, fără să ceară nimic în schimb.

Draga mea prietenă, pentru că ne-ai părăsit în ianuarie, luna nașterii lui Eminescu și pentru că mi-ai scris printr-un sms, chiar pe 15 ianuarie „Nu mă simt rău, dar nici bine! Privesc pozitiv! Mă mobilizez! Ca la vârsta a treia! Doar e ziua lui Eminescu”, (de abia acum înțeleg adevăratul sens al cuvintelor tale), îmi iau rămas bun de la tine, ne luăm rămas bun de la tine cu versurile marelui poet (cu o mică modificare): „Să-ți fie somnul lin și îngerii aproape”.

Eugenia, odihnește-te în pace lângă soțul tău mult iubit, draga mea!

P.S. Am scris aceste cuvinte cu ochii în lacrimi și doresc ca ele să fie un omagiu adus OMULUI EUGENIA DUŢĂ pentru modul în care s-a dedicat familiei și meseriei sale! Regret enorm că nu mai este posibil să-i spunem cât de mult o prețuim!

„Întâlniri Bucovinene” – semnarea acordului

Jubileul Festivalului Internațional de Folclor „Întâlniri Bucovinene”, ediția a XXX-a, a început prin semnarea în Polonia, la Jastrowie și Piła, în perioada 25-28 ianuarie 2019, a acordului de colaborare pentru realizarea acestei ediții a festivalului în Polonia, România, Ungaria și Ucraina.

Ceremonia semnării acordului a început sâmbătă, 26 ianuarie, la Casa de Cultură din Jastrowie. La început, ansamblul „Cernivceanca” din Cernăuți – Ucraina a prezentat, în patru limbi (polonă, ucrai-

„Bukowińskie Spotkania” – podpisanie porozumienia

Jubileuszowy XXX Międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny „Bukowińskie Spotkania” rozpoczął się podpisaniem w dniach 25-28 stycznia 2019 r. w Polsce – w Jastrowiu i Pile porozumienia w sprawie realizacji tej edycji festiwalu w Polsce, Rumunii, na Węgrzech i na Ukrainie.

Podpisanie porozumienia miało miejsce w sobotę 26 stycznia w Domu Kultury w Jastrowiu. Rozpoczęło się występem zespołu „Czerniwczanka” z Czerniowiec na Ukrainie, który zaprezentował

neană, română și germană), o scenetă redând aspecte ale vieții sociale și culturale din Bucovina în decursul vremii. A urmat o amplă expunere a istoriei și evoluției festivalului pe parcursul a celor 29 ediții precedente, expunere făcută de inițiatorul și actualul director al festivalului, Zbigniew Kowalski.

Apoi s-a trecut la semnarea efectivă a înțelegerii. Din partea română, acordul a fost semnat de Marin-Gheorghe Niță – vicepreședinte al Consiliului Județean Suceava, Sorin Filip – managerul Centrului Cultural „Bucovina” și Mihăiță Negură – primarul municipiului Câmpulung Moldovenesc.

La sfârșitul manifestărilor din această zi am asistat la un concert susținut de grupurile folclorice invitate, respectiv: Ansamblul „Cernivceanca” din Cernăuți, Ucraina; Grupul vocal-instrumental „Piatra Șoimului” din Câmpulung Moldovenesc, România; grupul de colindători din Bonyhád, Ungaria; Ansamblul „Jastrowiaci” din Jastrowie, Polonia.

Manifestările s-au încheiat duminică, 27 ianuarie. În această zi grupurile invitate au susținut concerte de colinde la Biserica „Preasfânta Fecioară Maria Regina Poloniei” din Jastrowie și Biserica „Sf. Jan Bosko” din Piła.

Cazimir Longher

Foto: Cazimir Longher

w czterech językach (po polsku, ukraińsku, rumuńsku i niemiecku) scenkę przedstawiającą aspekty życia społecznego i kulturalnego na Bukowinie na przestrzeni lat, po której historię i rozwój festiwalu w przebiegu wszystkich dotychczasowych 29 edycji zaprezentował inicjator i dyrektor festiwalu Zbigniew Kowalski.

Przystąpiono następnie do podpisania porozumienia. Ze strony rumuńskiej podpisali je: Marin-Gheorghe Niță – wiceprzewodniczący Rady Wojewódzkiej Suczawa, Sorin Filip – menedżer Centrum Kulturalnego „Bukowina” i Mihăiță Negură – burmistrz Câmpulung Moldovenesc.

Na zakończenie tego dnia odbył się koncert w wykonaniu zaproszonych zespołów folklorystycznych: „Czerniwczanka” z Czerniowiec na Ukrainie, grupy wokalnoinstrumentalnej „Piatra Șoimului” z Câmpulung Moldovenesc w Rumunii, grupy kołędniczej z Bonyhád na Węgrzech i polskiego zespołu „Jastrowiaci” z Jastrowia.

Spotkanie zakończyło się w niedzielę 27 stycznia. Tego dnia zaproszone zespoły śpiewały kolędy w kościele pw. Najświętszej Marii Panny Królowej Polski w Jastrowiu i w kościele pw. św. Jana Bosko w Piła.

Tłum. Barbara Breabăn

Festivalul Jocului, Bucuriei și Prieteniei

În perioada 25-27 ianuarie 2019, ansamblul muntenilor polonezi „Sołonzanka” din Solonețu Nou a participat la Festivalul Jocului, Bucuriei și Prieteniei în Salina Praid, reprezentând Uniunea Polonezilor din România.

În contextul sărbătoririi zilei de 24 ianuarie, ziua Unirii Principatelor Române, au fost prezente la

Festiwal Zabawy, Radości i Przyjaźni

W dniach 25-27 stycznia 2019 r. zespół bukowiniskich górali polskich „Sołonzanka” z Nowego Sokoła wziął udział w Festiwalu Zabawy, Radości i Przyjaźni w kopalni soli w Praid, reprezentując Związek Polaków w Rumunii.

W kontekście obchodów dnia 24 stycznia – Zjednoczenia Księstw Rumuńskich, w festiwalu

acest festival ansamblurile folclorice aparținând tuturor etniilor din România din: Banat, Crișana, Moldova, Maramureș, Bucovina, Oltenia și Dobrogea. Scopul acestui festival a fost promovarea multiculturalismului, prieteniei și a bune conviețuirii.

Festivalul a început cu reunirea tuturor participanților îmbrăcați în costume populare în parcul central al comunei Praid, în prezența organizatorilor și a primarului comunei. În ciuda vremii nefavorabile, ansamblurile participante s-au deplasat la paradă acompaniați de „Fanfara din Praid” la Salina Praid, unde au coborât în baza de agrement din subteranul acesteia.

Pe scena din salină a avut loc deschiderea festivalului de către domnul Seprodi Zoltan, directorul general al Societății Naționale a Sării S.A. care a adresat tuturor participanților un mesaj de bun venit. Apoi, fiecare ansamblu a susținut un scurt moment artistic. Ansamblul „Sołoncanka” a susținut un program artistic alcătuit din câteva dansuri tradiționale ale muntenilor polonezi.

Timp de două zile copiii au petrecut în salină relaxându-se și beneficiind de gratuitatea tuturor jocurilor distractive: parc de aventură, jocuri gonflabile, tobogane, trambuline și tiroliene. Așadar, Salina

udział wzięły zespoły folklorystyczne, reprezentujące wszystkie mniejszości narodowe z Rumunii: z Banatu, Kriszany, Mołdawii, Maramureszu, Bukowiny, Oltenii i Dobruży. Celem festiwalu było promowanie wielokulturowości, przyjaźni i zgodnego współżycia.

Festiwal rozpoczął się spotkaniem wszystkich uczestników w ich strojach ludowych w parku centralnym w Praid, w obecności organizatorów i wójta gminy. Mimo niesprzyjającej pogody, występujące zespoły przeszły przy akompaniamencie „Fanfary din Praid” do kopalni soli Praid, gdzie zjechały do bazy wypoczynkowej, znajdującej się w jej podziemiach.

Festiwal otworzył Seprodi Zoltan, dyrektor generalny Krajowego Zrzeszenia Soli S.A., który przywitał wszystkich uczestników. Następnie każdy zespół przedstawił krótki program artystyczny. Zespół „Sołoncanka” wykonał kilka tradycyjnych tańców bukowińskich górali polskich.

Podczas dwóch dni spędzonych w kopalni dzieci zrelaksowały się, korzystając bezpłatnie ze wszystkich rozrywek: parku przygód, dmuchanych zabawek, zjeżdźalni, trampoliny i tyrolek. Kopalnia

Praid a fost transformată în „Orașul copiilor”, un loc al jocului, bucuriei și prieteniei.

Pe această cale dorim să-i mulțumim directorului salinei, Seprodi Zoltan, precum și organizatorilor pentru invitație.

Ana Zielonka

w Praid zamieniła się więc w dziecięce wesołe miasteczko – miejsce zabawy, radości i przyjaźni.

Pragniemy tą drogą serdecznie podziękować dyrektorowi kopalni Seprodi Zoltanowi oraz organizatorom za zaproszenie.

Tłum. Barbara Breabăn

Foto: Janina Bivol

Premierea olimpicilor

Consiliul Județean Suceava a organizat, joi, 31 ianuarie 2019, festivitatea de premiere a olimpicilor internaționali, naționali și județeni suceveni și a profesorilor îndrumători, cu premii în diplome și bani și a acordat titluri de excelență celor 55 de unități școlare sucevene pentru rezultatele obținute în anul școlar 2017/2018.

Printre cele 55 de școli prezente la premiere, am fost onorați să fim invitați și noi, cei de la Școala Gimnazială „Krystyna Bochenek” din Poiana Micului, datorită rezultatelor excepționale ale elevelor noastre Iuliana Anastasia Drozdek și Monika Anelia Marculak, îndrumate de doamna profesor Edviga

Nagrody dla olimpijczyków

Rada Województwa Suczawa zorganizowała w czwartek 31 stycznia 2019 r. uroczystość wręczenia nagród laureatom międzynarodowych, krajowych i wojewódzkich olimpiad przedmiotowych oraz ich nauczycielom prowadzącym, w postaci dyplomów oraz nagród pieniężnych, a także uroczystość przyznania tytułów najlepszych szkół 55 placówkom z województwa Suczawa za wyniki osiągnięte w roku szkolnym 2017/2018.

Wśród 55 obecnych na uroczystości szkół byliśmy także my ze Szkoły Podstawowej im. Krystyny Bochenek w Pojanie Mikuli, dzięki doskonałym wynikom osiągniętym przez nasze uczennice – Iulianę Anastasię Drozdek i Monikę Anelię Marculak, przygotowanych pod kierunkiem swojej nauczyciel-

Molner. Pe această cale s-a dovedit, încă o dată, că studiul limbii materne polone în școală aduce doar beneficii, atât elevilor noștri, cât și unității școlare în sine, și este o cale sigură spre un viitor de succes.

Mulțumim Consiliului Județean Suceava pentru inițiativa premierii performanței școlare și sperăm ca și în anii următori să ne aflăm printre cei premiați.

Mulțumim elevelor școlii noastre care au obținut premii la olimpiada de limbă polonă maternă, profesorilor și părinților pentru susținere și motivare. Felicitări și mult succes în continuare!

Otilia Moroșan

– director la Școala Gimnazială
„Krystyna Bochenek” din Poiana Micului

Mulțumesc întregului colectiv care a organizat acest eveniment, pentru faptul că eforturile tuturor elevilor participanți la olimpiade, concursuri școlare au fost răsplătite, recunoscute și nu au fost în zadar. Atât premiarea, cât și premiul în sine, m-au marcat pozitiv și m-au ambiționat să merg mai departe și să muncesc cât mai mult. De asemenea, mulțumesc cadrelor didactice care m-au pregătit și au făcut posibilă participarea mea la olimpiadă.

Monika Anelia Marculak

– premiul III la etapa națională

Mulțumesc Consiliului Județean Suceava pentru că m-a premiat pentru efortul depus în obținerea premiului II la olimpiada de limba polonă maternă, faza

ki Edvigi Molner. Raz jeszcze okazało się, że nauczanie w szkole języka polskiego ojczystego przynosi jedynie korzyści, zarówno naszym uczniom, jak i całej szkole, i jest pewną drogą do sukcesów w przyszłości.

Dziękujemy Radzie Województwa Suczawa za tę inicjatywę nagrodzenia sukcesów szkolnych i mamy nadzieję, że w kolejnych latach także znajdziemy się wśród wyróżnionych.

Dziękujemy uczennicom naszej szkoły, które zdobyły nagrody podczas olimpiady języka polskiego ojczystego, a nauczycielom i rodzicom dziękujemy za wspieranie ich i motywowanie. Gratulujemy i życzymy wielu dalszych sukcesów!

Dziękuję wszystkim, którzy zorganizowali to wydarzenie, dzięki któremu wysiłki uczniów biorących udział w olimpiadach i konkursach szkolnych zostały nagrodzone, uznane i nie były na próżno. Zarówno uroczystość wręczenia nagród, jak i sama nagroda bardzo pozytywnie na mnie wpłynęły i zmotywowały do tego, aby iść dalej i jeszcze więcej pracować. Dziękuję także moim nauczycielom, którzy mnie przygotowali i sprawili, że mogłam wziąć udział w olimpiadzie.

Monika Anelia Marculak

– nagroda III w olimpiadzie krajowej

Dziękuję Radzie Województwa Suczawa za przyznanie mi nagrody za uzyskanie II miejsca w olimpiadzie krajowej z języka polskiego oj-

națională. Această premieră m-a motivat să muncesc în continuare, să învăț și să particip la cât mai multe olimpiade, concursuri. Consider că diploma și premiul în bani i-a motivat pe toți elevii premiați astăzi, dar i-a încurajat și pe ceilalți elevi să participe la olimpiadele și concursurile școlare.

Iuliana Anastasia Drozdek
– premiul II la etapa națională

czystego. Zmotywowało mnie to do dalszej pracy, do nauki, do udziału w kolejnych olimpiadach i konkursach. Uważam, że dyplomy i nagrody pieniężne zmotywowały wszystkich nagrodzonych dzisiaj uczniów, ale także zachęciły pozostałych do udziału w olimpiadach i konkursach szkolnych.

Iuliana Anastasia Drozdek
– nagroda II w olimpiadzie krajowej

Źłum. Barbara Breabăn

Foto: Otilia Moroșan

Lectura – calea spre cunoaștere

Epoca modernă aduce numeroase provocări cititorului clasic, iar timpul care era până acum alocat, în mod tradițional, lecturii (văzută fie ca extensie a procesului didactic, fie ca mijloc de petrecere a timpului liber) este acum împărțit între televizor sau alte mijloace multimedia pe care elevii le consideră adesea mai interesante decât „banala” carte. Astfel, activitățile desfășurate cu ocazia Zilei Internaționale a Cititului Împreună, eveniment global marcat de milioane de oameni în peste 100 de țări, își propun încurajarea lecturii în rândul elevilor. Având ca slogan citatul „Dacă nu-ți place să citești înseamnă că nu ai găsit cartea potrivită”, elevii Școlii Gimnaziale „Krystyna Bochenek” din Poiana Micului s-au întâlnit, vineri, 1 februarie 2019, în spațiul prietenos al bibliotecii ca să își împărtășească experiențele literare.

Scopul activității a fost de a cultiva elevilor plăcerea de a citi. Indiferent de tipul de text citit, pornind de la textele literare ale autorilor consacrați și până la cele nonliterare, ancorate poate într-o mai mare măsură în realitatea socială, cititul are o contribuție esențială în dezvoltarea intelectuală a cititorului.

Czytanie – drogą do poznania

Współczesne czasy stawiają przed klasycznym czytelnikiem sporo wyzwań, a czas, do tej pory przeznaczany w tradycyjny sposób na lekturę (rozumianą jako poszerzenie procesu dydaktycznego lub jako sposób na spędzanie wolnego czasu), jest obecnie dzielony między telewizor i inne media, które uczniowie uważają za bardziej interesujące niż „banalna” książka. Dlatego imprezy, organizowane w ramach Światowego Dnia Głośnego Czytania – wydarzenia o ogólnoświatowym zasięgu, obchodzonego przez miliony osób w ponad stu krajach, mają na celu zachęcenie uczniów do czytania. Mając za motyw przewodni cytat: „Jeśli nie lubisz czytać, oznacza to, że nie znalazłeś odpowiedniej książki”, uczniowie Szkoły Podstawowej im. Krystyny Bochenek w Pojanie Mikuli spotkali się w piątek 1 stycznia 2019 r. w przyjaznym pomieszczeniu biblioteki, aby podzielić się swoimi czytelniczymi doświadczeniami.

Celem spotkania było utwierdzenie w uczniach przekonania, że można czerpać przyjemność z czytania. Bez względu na rodzaj czytanego tekstu, począwszy od tekstów literackich uznanych autorów po teksty nieliterackie, zakotwiczone może w większym stopniu w realiach społecznych

În cadrul activității elevii, sub îndrumarea profesorului de limba și literatura română, au avut posibilitatea să lectureze fragmente din cărțile preferate, să își împărtășească impresiile și trăirile produse de ultimele cărți citite, iar la final au descoperit că, pe lângă scopul estetic al lecturii, literatura aduce modele de viață, de comportament, de atitudini și dezvoltă două dintre calitățile esențiale ale individului: imaginația și creativitatea.

Experiența a fost deosebită, elevii având posibilitatea de a se exprima liber, de a socializa și de a acumula informații folositoare.

În final, cadrul didactic îi rămâne menirea de a contribui la formarea unui lector competent, dar și a unui cititor care să își formeze gustul propriu de lectură, astfel încât să devină un cititor activ pe tot parcursul vieții.

Angela-Anișoara Floriștean
– profesor coordonator

Fotografii trimise de către autoare | Zdjęcia nadesłane przez autorkę

Tradiții poloneze de Sfânta Agata

În data de 5 februarie, biserica romano-catolică o sărbătorește pe Sfânta Agata, fecioară martiră. Ea s-a născut la Catania (de asemenea, Palermo se consideră locul ei de naștere) dintr-o familie nobilă și tot

– citanie ma ważny wpływ na rozwój intelektualny czytelnika.

W ramach wydarzenia uczniowie pod kierunkiem nauczyciela języka i literatury rumuńskiej mieli możliwość czytania fragmentów ulubionych książek, podzielenia się wrażeniami i przeżyciami na temat przeczytanych ostatnio książek, a na końcu odkryli, że oprócz celów estetycznych, literatura wskazuje także wzorce życiowe, pokazuje wzory postępowania i zachowania, rozwija dwie spośród podstawowych cech człowieka – wyobraźnię i kreatywność.

To było wyjątkowe doświadczenie. Uczniowie mieli możliwość swobodnego wypowiedzenia się, interakcji i zdobycia pożytecznych informacji.

To nauczycielowi właśnie przypada w udziale ważna rola wykształcenia kompetentnego czytającego, ale także czytelnika, zdolnego do uformowania własnego gustu i stania się aktywnym czytelnikiem na całe życie.

Tłum. Barbara Breabăn

Polskie tradycje na świętą Agatę

W dniu 5 lutego Kościół katolicki wspomina świętą Agatę, dziewicę męczennicę. Urodziła się w znamienitej rodzinie w Katanii (za miejsce jej urodzenia uważa się także Palermo) i tutaj zginęła

aici a fost martirizată, la data de 5 februarie a anului 251, în timpul persecuției lui Decius.

Conform tradiției, Agata, nume grecesc ce înseamnă „bunătațe”, i s-a consacrat lui Dumnezeu încă de copilă și a refuzat de mai multe ori oferta de căsătorie. De ea însă se îndrăgostește Quintian, guvernatorul cetății, și acesta își pune în mișcare toate resursele pentru a o convinge să se căsătorească, dar nu reușește. A recurs atunci la alte mijloace, a arestat-o pe Agata pentru că era creștină și a constrâns-o să trăiască alături de o magiciană care trebuia să o convingă să cedeze în fața voinței guvernatorului. Dar și această tentativă a eșuat. Agata rămânea fermă în hotărârea ei și afirma cu tărie că niciodată nu va ceda dorințelor aceluia bărbat. Quintian a hotărât atunci să o aducă în fața tribunalului. Sfânta Agata a murit ca fecioară martiră fiind schingiuită pentru a se lepăda de Dumnezeu.

Cultul Sfintei Agata s-a răspândit foarte repede, atât în Biserica occidentală, cât și în cea orientală și chiar până în Africa occidentală. Ea a ajuns să fie invocată în religiozitatea populară ca protectoare împotriva focului vulcanilor și a altor incendii și împotriva bolilor de sân.

În tradiția poloneză, în această zi se sfințește sarea, pâinea și apa. Exista credința că aceste alimente, dar mai ales sarea aruncată în foc îl suprimă și nu îi permite să se răspândească. Despre acestea vorbesc și câteva proverbe populare cum ar fi: „Unde este Sfânta Agata, acolo casa este în siguranță” sau „Sarea Sfintei Agata, păzește casa de foc”.

În Beskizii de Est și în Pogórze eficientă era doar sarea sfințită de șapte ori în șapte ani consecutivi. Chiar la începutul secolului nostru, în unele zone din Polonia de Sud s-a păstrat un vechi obicei: la construirea unei case, deasupra ușii se puneau foi cu textul: „Mens sancta, honor in Deum voluntarius et redemptio” (gând sfânt, cinste lui Dumnezeu dată de bunăvoie și mântuire). Acest text avea să protejeze casa din calea incendiilor, iar locuitorilor ei să le aducă aminte care sunt valorile care trebuie să domine în acea casă. Conform apocrifului, o tăbliță de piatră cu un asemenea înscris a fost pusă în mormântul sfintei de către Înger.

Sarea sfințită era folosită și la săpatul sau curățatul unei fântâni, ceea ce avea să asigure puritatea apei. Se credea, de asemenea, că pusă în fața casei în timpul vijeliilor putea să schimbe direcția vântului. În nord-estul Poloniei, pe lângă Białystok, pâinea și sarea Sfintei Agata erau considerate leac pentru infertilitate. De asemenea, era dată femeilor însărcinate

smierciă męceńską 5 lutego 251 r. w czasie prześladowań chrześcijan przez cesarza Decjusza.

Zgodnie z tradycją Agata (to greckie imię oznacza „dobro”) poświęciła się Bogu jeszcze w dzieciństwie i wielokrotnie odrzucała oferty zamażpójścia. Zakochał się w niej namiestnik Sycylii Kwincjan, zaproponował małżeństwo, ale, chociaż próbował na wszelkie sposoby, nie był w stanie jej przekonać. Aresztował ją pod zarzutem, że jest chrześcijanką i zmusił do życia pod opieką nierządnej kobiety, która miała ją nakłonić do uległości wobec niego. Ale i ta próba się nie powiodła. Agata pozostała stanowcza w swoich przekonaniach i twierdziła, że nigdy nie ulegnie żadnemu mężczyźnie. Kwincjan zdecydował wtedy o postawieniu jej przed sądem. Agata zginęła jako dziewica męczennica, mimo tortur nie zaparła się wiary w Boga.

Kult św. Agaty rozprzestrzenił się bardzo szybko, zarówno w Kościele zachodnim, jak i wschodnim, a także w zachodniej Afryce. W ludowej religijności wierni zwracają się do niej w momentach zagrożenia ze strony wulkanów oraz pożarów, a także w przypadku chorób piersi.

W polskiej tradycji tego dnia święci się sól, chleb i wodę. Istnieje przekonanie, że wrzucone do ognia, zwłaszcza sól, gaszą go i nie pozwalają mu się rozprzestrzeńić. Mówi o tym kilka ludowych przysłów, jak np.: „Gdzie jest święta Agata, bezpieczna tam chata” albo „Sól świętej Agaty od ognia strzeże chaty”.

W Beskidach Wschodnich i na Pogórze za skuteczną uważana była tylko sól święcona siedem razy przez siedem kolejnych lat. Jeszcze na początku naszego stulecia w niektórych częściach południowej Polski zachował się stary zwyczaj, zgodnie z którym przy budowie domu, nad drzwiami wywieszano napis: „Mens sancta, honor in Deum voluntarius et redemptio” (Myśl święta, cześć Bogu dobrowolna i zbawienie). Słowa te miały chronić dom przed pożarami, a mieszkańcom przypominać wartości, jakie powinny w tym domu panować. Zgodnie z apokryfem kamienna tabliczka z takim samym napisem włożona została do grobu świętej przez anioła.

Poświęcona sól używana była także przy oczyszczaniu wody lub przy kopaniu studni, co miało zapewnić czystość wody. Wierzono również, że wyniesiona przed dom w czasie wichury mogła zmienić kierunek wiatru. W północno-wschodniej Polsce, w okolicach Białegostoku, chleb i sól świętej Agaty uważane były za lek na niepłodność. Dawano je

te și mamelor care alăptau. În afară de acestea, pâinea vindeca durerea în gât, iar adăugată în cerealele pregătite pentru însămânțare asigura culturi bogate.

În cultura populară, ziua Sfintei Agata era considerată prima vestitoare a primăverii. Se credea că în această zi rândunelele, care ierneză în mlaștini și noroi își părăsesc adăpostul de pe timpul iernii, iar dacă soarele strălucește, iarna se va termina în curând.

În Polonia, tradiția sfințirii pâinii, a sării și a apei este păstrată și în zilele noastre ca și în comunitățile poloneze din Bucovina. Astfel, pe 5 februarie a.c. la Pleșa, Poiana Micului și Solonețu Nou s-au sfințit aceste alimente păstrând astfel această frumoasă tradiție.

Iuliana Agneșca Dascălu

Erasmus+ în Polonia

Mobilitatea mea Erasmus+ a avut loc în perioada septembrie 2017-februarie 2018 în Sosnowiec, Polonia. La sfârșitul lunii septembrie am participat la săptămâna de orientare organizată de Universitatea Sileziană din Katowice, în care organizatorii ne-au ajutat să ne familiarizăm cu orașul arătându-ne locurile cele mai renumite, cum ar fi Muzeul Silezian și complexul sportiv *Spodek*. În această săptămână au avut loc și primele cursuri intensive de limba polonă organizate de Școala de Limbă și Cultură Poloneză.

Cu orientarea și acomodarea în Sosnowiec m-a ajutat o studentă din Polonia, ea fiind „partenera” mea în cadrul programului Buddy Programme realizat de Erasmus Student Network US. Profesorii ne-au primit cu bucurie și ne-au ajutat pe tot parcursul semestrului.

Majoritatea cursurilor de limba și literatură rusă s-au desfășurat în limba rusă, iar cu profesorii am comunicat exclusiv în limba rusă, ceea ce m-a ajutat foarte mult să folosesc limba cu mai multă încredere. Am participat și la cursuri de literatură, cultură și civilizație engleză și la cursuri de practică a limbii engleze.

Cursurile de limbă polonă s-au desfășurat de două ori pe săptămână. Am învățat dintr-un manual redactat special pentru străini („Polski krok po kroku”), iar profesorii au vorbit cu noi doar în polonă, ajutându-ne în acest fel să progresăm în studiul limbii polone. La sfârșit, după un examen, fiecare student a primit un certificat ce menționa nivelul la care a ajuns.

także ciężarnym kobietom i karmiącym matkom. Oprócz tego chleb leczył ból gardła, a dodany do ziarna przygotowanego do zasiewu, zapewniał bogaty urodzaj.

W kulturze ludowej dzień świętej Agaty uważany był za zwiastun wiosny. Wierzono, że tego dnia jaskółki, zimujące na bagnach i błotach, opuszczają swoje zimowe schronienie, a jeżeli mocno świeci słońce, to zima wkrótce się skończy.

W Polsce tradycja święcenia chleba, soli i wody zachowała się do naszych czasów. Podobnie jak w polskich społecznościach na Bukowinie. 5 lutego w Pleszy, Pojanie Mikuli i w Nowym Sołońcu święcono więc chleb, sól i wodę, zachowując tę piękną tradycję.

Tłum. Barbara Breabăn

Erasmus+ w Polsce

Mój pobyt w Sosnowcu w ramach stypendium Erasmusa+ trwał od września 2017 do lutego 2018 r. Pod koniec września wzięłam udział w „tygodniu przygotowawczym”, zorganizowanym przez Uniwersytet Śląski w Katowicach, podczas którego organizatorzy pomogli nam poznać miasto, pokazując nam najważniejsze miejsca, takie jak Muzeum Śląskie czy Halę Widowiskowo-Sportową Spodek. Podczas tego tygodnia odbyły się również pierwsze intensywne kursy języka polskiego, zorganizowane przez Szkołę Języka i Kultury Polskiej Uniwersytetu Śląskiego.

W oswojaniu się z Sosnowcem oraz w procesie integracji pomagała mi studentka z Polski, która była moim „partnerem” w ramach programu Buddy Programme, realizowanego przez Erasmus Student Network US. Wykładowcy przyjęli nas z radością i pomagali nam przez cały semestr.

Większość zajęć z języka i literatury rosyjskiej odbywała się w języku rosyjskim, a z wykładowcami rozmawialiśmy wyłącznie po rosyjsku, co bardzo mi pomogło uzyskać większą pewność w posługiwaniu się tym językiem. Uczestniczyłam również w zajęciach z literatury i kultury angielskiej oraz w praktycznych kursach języka angielskiego.

Lektoraty języka polskiego odbywały się dwa razy w tygodniu. Uczyliśmy się z podręcznika napisanego specjalnie dla obcokrajowców („Polski krok po kroku”), a lektorzy zwracali się do nas wyłącznie po polsku, pomagając nam w ten sposób robić postępy w nauce tego języka. Na koniec, po egzaminie

Pe lângă cursuri, am participat și la activități extracurriculare. În fiecare miercuri la Katowice erau organizate Multilanguage Evenings. La aceste evenimente putea merge oricine, iar în centru se afla practicarea unor limbi. La diferite mese se vorbeau diferite limbi și participantul era liber să aleagă ce limbă voia să vorbească cu ceilalți participanți.

*Zamek w Ogrodzieńcu i jazda na wrotkach
Castelul din Ogrodzieniec și mersul pe role*

Înainte de Crăciun organizația de studenți Erasmus Student Network US a organizat o Cină Internațională la care am participat împreună cu colega mea Iana Frunză, și la care am contribuit și noi pregătind ardei umpluți.

În timp ce am fost acolo, am avut posibilitatea să vizitez Cracovia, Auschwitz-Birkenau și câteva dintre castelele de pe traseul Cuiburile Vulturilor (*Szlak Orlich Gniazd*).

Noémi Szép

Fotografii trimise de către autoare | Zdjęcia nadesłane przez autorkę

Noémi Szép – studentă la Facultatea de Litere a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, specializarea: rusă-engleză, anul III Licență și la lectoratul de limbă și cultură poloneză.

každy student otrzymał certyfikat ze wskazaniem poziomu językowego, który osiągnął.

Poza kursami uczestniczyłam również w różnych wydarzeniach pozauniwersyteckich. W każdą środę w Katowicach odbywały się Multilanguage Evenings. Te spotkania były otwarte dla wszystkich zainteresowanych, a ich celem było ćwiczenie mówienia w wybranych językach. Przy każdym stoliku mówiono w innym języku, a uczestnicy mogli wybrać, w jakim języku chcą rozmawiać z innymi osobami obecnymi na spotkaniu.

W okresie przed Bożym Narodzeniem organizacja studencka Erasmus Student Network US zorganizowała międzynarodową kolację. Razem z moją koleżanką Ianą Frunzą przygotowaliśmy na tę okazję faszerowaną paprykę.

Podczas mojego pobytu na Erasmusie miałam również możliwość zwiedzenia Krakowa, muzeum Auschwitz-Birkenau oraz kilku zamków na Szlaku Orlich Gniazd.

Tłum. Małgorzata Tomasziewicz

Noémi Szép – studentka III roku studiów licencjackich na kierunku język rosyjski i angielski na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Babeș-Bolyai w Klużu-Napoce oraz lektoratu języka polskiego.

Două luni în Polonia și amintiri pentru toată viața

Șansa de a fi studentă Erasmus în Polonia a fost una dintre cele mai frumoase experiențe pe care le-am trăit și care mi-a marcat studenția. Decizia de a merge în Polonia a fost una spontană, la care nu am stat să mă gândesc mult, probabil pentru că știam că va fi una cu adevărat unică pentru mine.

Timp de două luni de vară am avut oportunitatea să particip la un program de internship la Wyższa Szkoła Handlowa din orașul Radom. Chiar dacă nu a fost o perioadă foarte lungă de timp, în acea vară am reușit să descopăr o mulțime de lucruri noi, care, în ansamblu, m-au educat și mi-au modelat caracterul, pentru că noi toți reprezentăm rezultatul experiențelor anterioare, indiferent de natura acestora.

Despre Erasmus în Polonia aș putea vorbi ore la rând, pentru că această țară mi-a dat curaj și m-a învățat că trebuie să trăim FRUMOS! În Polonia am făcut cunoștință cu o nouă cultură, total necunoscută pentru mine, am întâlnit câțiva prieteni vechi, am legat noi prietenii, care m-au ajutat să depășesc bariera lingvistică. Am cochetat cu bucătăria poloneză, în special cu favoritele mele: *zapiekanka* și *pierogi*, am învățat pași de dans, în jurul focului de tabără de seară. În Polonia m-am îndrăgostit și am îndrăgit această țară, iar ca totul să fie perfect, am descoperit niște peisaje absolut minunate – o călătorie îndrăzneță în care am vizitat cele mai mari orașe și care a culminat cu un răsărit de soare fantastic în Gdańsk, pe nisipul rece al Mării Baltice.

Mai mult, Polonia mi-a arătat o perspectivă diferită față de istorie, pentru că nu am putut să las nevizitate locuri de exterminare precum Majdanek. Istoria a fost la fiecare pas, literalmente, pentru că în unele orașe, pe străzi, este marcată granița ghetourilor.

Dwa miesiące w Polsce i wspomnienia na całe życie

Szansa bycia studentką Erasmusa w Polsce była jednym z moich najlepszych życiowych doświadczeń, które wpłynęło na mój cały okres studiów. Decyzję o wyjeździe do Polski podjęłam spontanicznie. Nie zastanawiałam się długo, prawdopodobnie przezuwając, że będzie to dla mnie przeżycie jedyne w swoim rodzaju.

Przez dwa miesiące w okresie letnim w ramach programu wymiany miałam okazję studiować w Wyższej Szkole Handlowej w Radomiu. Mimo tego, że mój pobyt nie trwał długo, podczas tego lata odkryłam wiele nowych rzeczy, które bardzo dużo mnie nauczyły i ukształtowały mój charakter, ponieważ my wszyscy jesteśmy sumą naszych wcześniejszych doświadczeń, niezależnie od ich rodzaju.

Na temat Erasmusa w Polsce mogłabym mówić godzinami, ponieważ ten kraj dodał mi odwagi i nauczył, że trzeba żyć PIĘKNIE! W Polsce poznałam nową kulturę, zupełnie mi wcześniej obcą, spotkałam kilku starych znajomych i zawarłam nowe przyjaźnie, które pomogły mi przekroczyć barierę lingwistyczną. Flirtowałam z polską kuchnią, szczególnie z moimi ulubionymi daniami: *zapiekanką* i *pierogami*, nauczyłam się nowych kroków tanecznych, tańcząc wieczorem wokół ogniska. W Polsce się zakochałam i pokochałam ten kraj, a żeby dopełnić idealnego obrazu, podróżując przez Polskę odkryłam również cudowne widoki. Zwiedziłam największe miasta, a moja podróż zakończyła się fantastycznym zachodem słońca w Gdańsku, na zimnym piasku nad brzegiem Morza Bałtyckiego.

Polska pokazała mi inną perspektywę historii, ponieważ nie mogłam nie pojechać do jednego z obozów koncentracyjnych w Majdanku. Historia towarzyszyła mi dosłownie na każdym kroku, ponieważ w niektórych miastach na ulicach są zaznaczone granice byłych gett żydowskich.

Erasmus a fost pentru mine o vară perfectă – una din acele veri studențești de care îți amintești cu drag și mult dor. Iar dacă pentru unii orice experiență are un final, prietenia mea cu Polonia încă mai continuă, prin călătorii ocazionale și o dorință irezistibilă de a vorbi limba acestei țări.

Tamara Manolache

Fotografii trimise de către autoare | Zdjęcia nadesłane przez autorkę

Tamara Manolache – studentă la Facultatea de Științe Economice a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, specializarea: Afaceri Internaționale, anul I Master și la lectoratul de limbă și cultură poloneză.

Erasmus w Polsce był dla mnie utożsamieniem idealnego lata – lata studenckiego, które wspominasz z przyjemnością i za którym tęsknisz. Choć dla niektórych pewne doświadczenia kiedyś się kończą, to moja przyjaźń z Polską nadal trwa, dzięki okazjonalnym podróżom i nieodpartej woli mówienia językiem tego kraju.

Thum. Małgorzata Tomasziewicz

Tamara Manolache – studentka I roku studiów magisterskich na kierunku handel zagraniczny na Wydziale Studiów Ekonomicznych Uniwersytetu Babeș-Bolyai w Klużu oraz lektoratu języka polskiego.

Scoala de Vară din Poznań

Dintotdeauna mi-am dorit să cunosc lumea, mereu am încercat să înțeleg fenomenele și mecanismele care stau la baza a tot ce pune în mișcare materia. Așa s-a întâmplat că în ultimii ani am avut șansa să călătoresc prin mai multe țări. Una din cele mai interesante experiențe și care pot spune că a avut un impact enorm asupra dezvoltării mele ca persoană și asupra modului de a înțelege mai bine lucruri la care am crezut că nu voi ști răspunsul a fost școala de vară din Polonia.

Am avut fericita ocazie să fiu repartizată la Universitatea „Adam Mickiewicz” din Poznań, dar prima mea întâlnire cu polonezii a fost în aeroportul din München, unde era o familie foarte drăguță lă-

Szkoła Letnia w Poznaniu

Od zawsze chciałam poznawać świat, ciągle próbowałam zrozumieć fenomeny i mechanizmy, które są podstawą ruchu materii. Tak się złożyło, że w ostatnich latach miałam szansę podróżować do wielu krajów. Szkoła Letnia w Polsce była dla mnie jednym z ciekawszych doświadczeń, które miało ogromny wpływ na mój rozwój osobisty i na sposób pojmowania przez mnie problemów, których myślałam, że nigdy nie zrozumieję.

Miałam wielkie szczęście, że zostałam wysłana na Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Mój pierwszy kontakt z Polakami miał miejsce już na lotnisku w Monachium, gdzie spotkałam przemiłą rodzinę, która tak jak ja czekała na samolot.

gă mine cât așteptam să urcăm în avion. Inițial stăteam și ascultam cum vorbeau, eram pur și simplu fascinată de cursivitatea cuvintelor așa că nu m-am putut abține și am început să discut cu ei, din păcate în engleză, căci poloneza am început să o studiez de puțin timp. M-a surprins căldura, deschiderea cu care mi-au vorbit, sfaturile pe care mi le-au dat în legătură cu modul în care trebuia să ajung de la aeroport la cămin și chiar la aeroportul din Poznań au fost atât de grijulii să mă ajute să îmi schimb banii și să iau autobuzul de care aveam nevoie.

Am pășit pe pământ polonez într-o zi toridă de vară, dar ce mi-a sărit în ochi din prima a fost curățenia orașului, verdeța și clarul cerului, parcă era mai aproape. Au urmat apoi cazarea și cunoașterea profesorilor și a colegilor. Efectul de *wow!* a fost de când am intrat în clădirea facultății, nu-mi mai venea să plec de acolo, arhitectura acesteia este de-a dreptul impresionantă, mi-a și trecut rapid prin minte întrebarea: oare cum e să fii student aici? Am aflat. Timp de trei săptămâni mă duceam cu o bucurie și o curiozitate nespusă la ore, eram nerăbdătoare să aflu cât mai multe despre Polonia, despre obiceiurile lor, dar cel mai mult să încerc să învăț cât mai multe cuvinte.

Poznań este al cincilea oraș ca populație și al șaselea ca suprafață din Polonia. Ca turist, primul loc pe care îl vizitezi este Stary Rynek (Centrul Vechi),

Początkowo siedziałam i nasłuchiwałam jak rozmawiają. Byłam po prostu zafascynowana szybkością, z jaką wypowiadali słowa i nie mogąc się powstrzymać zaczęłam z nimi rozmawiać. Niestety po angielsku, ponieważ polskiego uczę się od niedawna. Byłam pod wrażeniem serdeczności i otwartości, z jaką się do mnie zwracali, dając mi rady, jak dojechać z lotniska do akademika, a na lotnisku w Poznaniu wykazali się taką opiekuńczością, że pomogli mi wymienić pieniądze i znaleźć odpowiedni autobus.

Stănălam na polskiej ziemi w upalny letni dzień. Od razu zwróciłam uwagę na czystość miasta, zieleni i bezchmurne niebo, które zdawało się być bliżej niż zwykle. Następnie miało miejsce zakwaterowanie i poznanie wykładowców oraz innych uczestników kursu. Od chwili wejścia do budynku wydziału poczułam wielkie *wow!* i nie chciałam już z niego wyjść. Architektura gmachu jest naprawdę fascynująca i od razu przeszło mi przez myśl, jakby to było móc tu studiować. Otrzymałam odpowiedź na to pytanie, chodząc przez trzy tygodnie z radością i niewypowiedzianą ciekawością na zajęcia. Chciałam dowiedzieć się jak najwięcej o Polsce, o polskich tradycjach, a przede wszystkim próbowałam nauczyć się jak najwięcej słów.

Poznań jest pod względem ilości mieszkańców piątym, a pod względem wielkości szóstym miastem w Polsce. Pierwszym miejscem, które zwiedzają turyści jest Stary Rynek pełen budynków o architekturze robiącej ogromne wrażenie. Następ-

care abundă de clădiri cu arhitectură impresionantă, apoi vestitul muzeu cu orologiul care în fiecare sâmbătă anunță ora 12 a amiezii într-o manieră deosebită: ies două căprițe care se bat cap în cap de 12 ori. Căprițele sunt simbolul orașului, potrivit legendei ele au fost cele care l-au salvat dintr-un mare incendiu.

De asemenea, în acest Centru vechi se pot observa casele negustorilor care sunt lipite între ele, dar vopsite în diverse culori, fiecare ilustrând bogăția proprietarului. Tot aici se poate vizita castelul ducelui care a pus practic fundamentele orașului și mai multe biserici catolice care pur și simplu uimesc prin arhitectură și măreție. Apoi, plimbându-te pe străzi poți observa tineri care își demonstrează talentele, trupe sau cântăreți care îți îmbie auzul cu piesele lor vesele și plăcute. În alte seri, la terasa restaurantului Concordia, care era aproape de căminul nostru, am putut admira dansul unor oameni de diferite categorii de vârstă. Parcurile liniștite: cel din fața operei, parcul Citadela de lângă Stary Browar, toate îmbiau să petreci cât mai mult timp în natură. Orașul dispune de piste de bicicletă bine amenajate – ce mult mi-am dorit să fi avut bicicleta la mine! În weekend am fost să vizităm lacul Malta, care e undeva spre periferia orașului, dar unde au un mic parc de distracții, precum și vestitele ape termale.

Prin Poznań trece râul Warta, iar ce nu voi uita niciodată este felul în care a fost amenajată pe malul acestuia o adevărată plajă, cu nisip și hamace, cu localuri în jur; aveai impresia că ești pe malul mării, iar serile petrecute aici la vizionarea în aer liber a filmelor sunt o adevărată feerie. Deși avem culturi diferite, totuși de-a lungul istoriei am avut și mesageri care au adus cu ei frânturi din această cultură și la noi în țară, așa se face că în Polonia am mâncat

un slynnny ratusz z zegarem, który w każdą sobotę w wyjątkowy sposób wskazuje godzinę dwunastą w południe: pojawiają się wtedy dwa koziołki, które dwanaście razy zderzają się rogami. Koziołki są symbolem miasta. To one zgodnie z legendą uratowały je od pożaru.

Na Starym Mieście można zobaczyć przyklejone do siebie kamienice kupców, których fasady pomalowane są na różne kolory, wskazujące na możliwość ich właścicieli. Można również zwiedzić zamek księcia, który położył podwaliny pod budowę miasta oraz liczne kościoły katolickie, których architektura i wielkość są po prostu ujmujące. Spacerując po ulicach można spotkać młodych ludzi pokazujących swoje umiejętności, zespoły albo śpiewaków, których wesołe i przyjemne piosenki cieszą uszy przechodniów. W inne wieczory na tarasie restauracji Concordia, znajdującej się w pobliżu naszego akademika, mogliśmy podziwiać taniec osób w różnym wieku. Spokojne parki, tak jak Park Citadela (ten naprzeciwko opery obok Starego Browaru), zachęcały do spędzania możliwie jak najwięcej czasu na łonie natury. W mieście znajdują się dobrze utrzymane ścieżki rowerowe – tak bardzo marzyłam o tym, żeby mieć tam rower! W weekend pojechaliśmy na wycieczkę nad jezioro Malta, które chociaż położone na obrzeżach miasta, to znajduje się tam park zabaw i słynne termy.

Przez Poznań przepływa rzeka Warta. Nigdy nie zapomnę prawdziwej plaży, z piaskiem, hamakami i lokalami, urządzonej nad jej brzegiem. Miało się wrażenie, że jest się nad brzegiem morza, a wieczory spędzone tam podczas projekcji filmów na wolnym powietrzu były doprawdy baśniowe. Chociaż nasze kultury różnią się od siebie, to jednak pewne elementy dotarły też do nas na przestrzeni wieków i w Polsce jadłam te same dania co w domu, kiedy by-

acele feluri de mâncare pe care le mâncam acasă, când eram mică, și pe care credeam deja că le-am pierdut.

Cuvintele nu pot descrie experiența trăită în acele săptămâni în Polonia, le sunt foarte recunoscătoare celor de la NAWA pentru șansa acordată, precum și Magdalenei Kaczmarek care mi-a fost profesora timp de trei săptămâni acolo în Polonia și care a jucat un rol major în ceea ce privește cunoașterea modului de viață al polonezilor, dar și dobândirea de noi cunoștințe în ceea ce privește limba.

Mi-e dor, Poznań!

Maria Spatari

lam mała. Myślałam, że straciłam już na zawsze ich smak.

Nie da się opisać słowami doświadczenia tych tygodni spędzonych w Polsce. Jestem bardzo wdzięczna Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (NAWA) za szansę, którą otrzymałam i pani Magdalenie Kaczmarek, która była moją lektorką przez te trzy tygodnie w Polsce i która odegrała ogromną rolę w poznawaniu przeze mnie sposobu życia Polaków oraz w zdobywaniu wiedzy na temat języka.

Poznaniu, tęsknię za Tobą!

Thum. Małgorzata Tomasziewicz

Fotografii trimise de către autoare | Zdjęcia nadesłane przez autorke

Maria Spatari – studentă la Facultatea de Științe Economice a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, specializarea: Informatică economică, anul II Licență și la lectoratul de limbă și cultură poloneză.

Maria Spatari – studentka II roku studiów licencjackich na kierunku informatyka ekonomiczna na Wydziale Studiów Ekonomicznych i Zarządzania Uniwersytetu Babeș-Bolyai w Klużu-Napocce oraz lektoratu języka polskiego.

PATRONI ROKU 2019

PATRONII ANULUI 2019

KRZYSZTOF KOMEDA

Rok 2019 został ogłoszony przez UNESCO Rokiem Krzysztofa Komedy. W kwietniu przypada 50. rocznica śmierci tego wybitnego kompozytora, twórcy muzyki do wielu filmów i niekwestionowanego prekursora jazzu. Jego twórczość pozostaje niezmiernie żywa – zachwyca kolejne pokolenia, inspirowała artystów. Andrzej Jagodziński, znakomity pianista i aranżer, podjął się niezwykle trudnego zadania – zaaranżowania na nowo utworów Komedy, zapraszając do współpracy najlepszych artystów polskiej i światowej sceny jazzowej.

Krzysztof Komeda, właściwie Krzysztof Trzciniński, urodził się w Poznaniu 27 kwietnia 1931 r. Od czwartego roku życia pobierał lekcje gry na fortepianie. W wieku ośmiu lat został przyjęty do poznańskiego konserwatorium, jednak wojna pokrzyżowała plany edukacji muzycznej. Przez lata wojny naukę gry pobierał prywatnie, a po jej skończeniu naukę muzyki kontynuował w szkole państwowej. Za namową matki ukończył studia medyczne, wybierając laryngologię. Pracował w klinice w Poznaniu. Fascynacja jazzem i przyjaźń ze znanymi muzykami

Anul 2019 a fost declarat de către UNESCO, Anul lui Krzysztof Komeda. În luna aprilie se împlinesc 50 de ani de la moartea lui. Remarcabil compozitor, creator de muzică pentru multe filme și incontestabil precursor al jazzului. Opera lui este mereu vie – încântă generații succesive, îi inspiră pe artiști. Andrzej Jagodziński, celebru pianist și aranjer muzical, s-a angajat într-o activitate extraordinară – de a rearanja piesele lui Komeda, invitând la colaborare pe cei mai buni artiști ai scenei jazz-ului poloneze și mondiale.

Krzysztof Komeda, de fapt, Krzysztof Trzciniński, s-a născut în Poznań pe 27 aprilie 1931. De la vârsta de patru ani a primit lecții de pian. La opt ani a fost primit la conservatorul din Poznań, dar războiul i-a zădărnicit planurile. În anii de război a primit lecții de pian în particular, iar după terminarea lui, și-a continuat educația muzicală într-o școală de stat. La îndemnul mamei sale a absolvit studii medicale, alegând laringologia. A lucrat la o clinică din Poznań. Fascinația jazz-ului și prietenia cu muzicieni

wzmocniły związki Komedy z muzyką, co było przyczyną rezygnacji z pracy lekarza.

Wielką karierę Komedy zapoczątkował występ na Festiwalu Jazzowym w Sopocie w 1956 r. wraz z Janem „Ptaszynem” Wróblewskim. Napisał muzykę do 65 filmów, w tym do oskarowego „Dziecka Rosemary”, za który był nominowany do Złotych Globów. Jego muzyka była chłodna i nowoczesna, ale biło z niej gorące serce. „To był kompozytor muzyki filmowej. Nadał wartość moim filmom. Byłyby nieważne bez jego muzyki. On był wielki” – mówił Roman Polański. Stworzył „Komeda Sextet”, który stał się pierwszą polską grupą jazzową grającą muzykę nowoczesną, a jego nowatorskie wykonania utorowały drogę dla jazzu w Polsce. W latach 1956-1962 wraz ze swoją grupą brał udział w wielu międzynarodowych festiwalach jazzowych, uzyskując liczne nagrody. Okres, który w artystycznej biografii Komedy może być nazywany okresem dojrzewania i doskonalenia jego własnego muzycznego języka, był ukoronowany „Etiudami baletowymi” wykonanymi na Jazz Jamboree 62.

Od 1968 r. przebywał w Los Angeles, gdzie pracował z Romanem Polańskim nad muzyką do filmów „Dziecko Rosemary” i „The Riot” Buzza Kulika. W grudniu tego samego roku uległ tragicznemu wypadkowi. Przewieziony przez żonę do kraju zmarł 23 kwietnia 1969 r. w szpitalu w Warszawie. Miał 38 lat. Został pochowany na Cmentarzu Powązkowskim w Warszawie.

cunoscuți i-au întărit lui Komeda legăturile cu muzica, ceea ce a fost un bun motiv al renunțării la munca de medic.

Marea carieră a lui Komeda a început la Festivalul de Jazz din Sopot în anul 1956, împreună cu Jan „Ptaszyn” Wróblewski. A scris muzica pentru 65 de filme, printre care și filmul de Oscar „Copilul lui Rosemary” pentru care a fost nominalizat la Globurile de Aur. Muzica lui era rece și modernă, dar răzbătea din ea o inimă fierbinte. „Era un compozitor de muzică de film. A dat valoare filmelor mele. Fără muzica lui ar fi fost neimportante. Era măreț” – spunea Roman Polański. A creat „Komeda Sextet”, primul grup polonez de jazz care a cântat muzică modernă, iar interpretarea lui a deschis alte drumuri spre jazz în Polonia. În anii 1956-1962 împreună cu grupul său a participat la multe festivaluri internaționale de jazz câștigând multe premii. Perioada care în biografia muzicală a lui Komeda poate fi numită de maturitate și perfecționare a propriului limbaj muzical a fost încoronată prin „Etiude de balet” interpretată la festivalul Jazz Jamboree 62.

Din anul 1968 a trăit în Los Angeles, unde a lucrat cu Roman Polański pentru muzica la filmul „Copilul lui Rosemary” și „The Riot” de Buzz Kulik. În decembrie în același an a suferit un accident tragic. Adus de soție în țară – a murit pe 23 aprilie 1969 la un spital din Varșovia. Avea 38 de ani. A fost înmormântat la Cimitirul Powązki din Varșovia.

Barbara Breabă

KRONIKA BUKOWIŃSKICH POLAKÓW 1904

CRONICA POLONEZILOR BUCOVINENI 1904

LUTY

02.01. – Czerniowce, sala muzyczna: Bal Domu Akademickiego staraniem m.in. prof. dr. Alfreda Halbana. Na zaproszeniach widniały gospodynie balu, m.in.: Krzysztofowa Abrahamowiczowa, Kazimierzowa Bohdanowiczowa, radczyni Bazyłowa Duzinkiewiczowa, Antoniowa bar. Kochanowska, Helena bar. Szymonowiczowa, Helena Wolanowa. Tańcami kierował Mateusz Mauthner-Zgórzyński.

02.01. – Nowosielce Szlacheckie: Odtąd nowa stacja pod tą nazwą na szlaku kolejowym Lwów – Jackany.

02.02. – Czerniowce, sala TBPiCP: Walne zgromadzenie członków czerniowieckiego Towarzystwa

FEBRUARIE

02.01. – Cernăuți, sala de muzică: Prin strădania prof. dr. Alfred Halban a avut loc balul Casei Universitarilor. Printre invitați s-au remarcat gospodinele balului, printre altele: soțiile lui Krzysztof Abrahamowicz, Kazimierz Bohdanowicz, a consilierului Bazyli Duzinkiewicz, a baronului Antoni Kochanowski, baroneasa Helena Szymonowiczowa și Helena Wolanowa. Dansurile au fost conduse de Mateusz Mauthner-Zgórzyński.

02.01. – Noua Suliță (Nobiliară): Sub această denumire era noua gară pe traseul căii ferate Liov-Îțcani.

02.02. – Cernăuți, sala APAF și L: A avut loc adunarea generală a membrilor Societății de Gimnastică

Gimnastycznego „Sokół”. Dr Eugeniusz Mitkiewicz drobnymi datkami uczestników zgromadzenia zebrał 6,62 kor. na fundusz budowy Domu Polskiego w Czerniowcach.

02.03. – Kolomyja: Zmarła Petronela Kobierska, wdowa po byłym zarządcy urzędu cłowego. Po przewiezieniu zwłok Petroneli Kobierskiej do Czerniowiec, 6 lutego złożono je w rodzinnym grobowcu.

02.<04. – Czerniowce: Rada Szkolna Krajowa zatwierdziła stabilizację młodszej nauczycielki Wandy Drozdowskiej w radowieckiej szkole żeńskiej, przeniosła nauczyciela szkół ludowych Jerzego Majkowskiego z Panki do Stebnego, a starszego nauczyciela Dionizego Danilewicza w Pożorycie przeniosła w stały stan spoczynku.

02.04. – Czerniowce: Ukazał się 10. numer 22. rocznika „Gazety Polskiej”, a w nim m.in. artykuł „Straż pożarna w Czerniowcach”.

02.04. – Czerniowce: Urządzony przez Towarzystwo Akademików Polskich „Ognisko” bal polski, z karnetami wykonanymi przez artystów polskich i wystawą dzieł m.in.: Augustynowicza, Batowskiego, Harasimowicza, Kossaka, Koehlera, Malczewskiego, Niemczykiewicza, Piotrowskiego, Polityńskiego, Popiela, Reyznera, Rozwadowskiego, Rybkowskiego, Szczepanowskiego i Winterowskiego. Bal przyniósł pokaźny dochód 848,28 kor., z którego część przeznaczono na pokrycie deficytu obchodu ku czci Trzech Wieszców z 14 grudnia 1903 r., 125 kor. na fundusz Domu Polskiego w Czerniowcach, 100 kor. na Bursę Polską im. A. Mickiewicza w Czerniowcach, resztę na powiększenie biblioteki „Ogniska”.

02.05. – Czerniowce: Komitet balu polskiego urządził wystawę dekoracji pomieszczeń balowych i dzieł sztuki polskich artystów dla szerszej publiczności z koncertem orkiestry 41 pułku piechoty. Dochód przeznaczony na cele dobroczynne.

02.06. – Czerniowce: Dożywszy 60 lat zmarła Teresa Żukowska, żona Józefa oraz matka dwóch córek i czterech synów, bardzo dobrze znanych nie tylko w Czerniowcach. Liczny kondukt żałobny prowadził ks. inf. Józef Schmid.

02.<07. – Galicja: Walne zgromadzenie galicyjskiego Towarzystwa Chowu Koni i Wyścigów wybrało Antoniego Łukasiewicza z Zadobrowki na członka wydziału.

02.<07. – Wiedeń: Ministerstwo powierzyło budowę czerniowieckiego pałacu sprawiedliwości spółce budowlanej Korytyński, Eisenberg i Kisslinger.

02.07. – Czerniowce: Ukazał się 11. numer 22. rocznika „Gazety Polskiej”, a w nim artykuły: „So-

„Sokół” din Cernăuți. Prin donații mărunte din partea participanților la adunare, dr. Eugeniusz Mitkiewicz a adunat 6,62 coroane pentru fondul de construcție al Casei Polone din Cernăuți.

02.03. – Colomeea: A decedat Petronela Kobierska, văduva fostului conducător al vămii. După aducerea rămășițelor pământești ale Petronelei Kobierska la Cernăuți în ziua de 6 februarie au fost depuse în cavoul familiei.

02.<04. – Cernăuți: Consiliul Școlar al Țării a aprobat instalarea tinerei profesoare Wanda Drozdowska la școala de fete din Rădăuți, l-a transferat pe profesorul școlilor populare Jerzy Majkowski din Panca la Stebna, iar profesorul superior Dionizy Danilewicz a fost pensionat.

02.04. – Cernăuți: A apărut nr. 10 al anului 22 al „Gazetei Polone” în care a fost publicat, printre altele, articolul „Pompierii din Cernăuți”.

02.04. – Cernăuți: A fost organizat balul polonez de către Societatea Universitarilor Polonezi „Ognisko” cu bilete de intrare executate de artiști polonezi și expoziția lucrărilor realizate, printre alții, de: Augustynowicz, Batowski, Harasimowicz, Kosak, Koehler, Malczewski, Niemczykiewicz, Piotrowski, Polityński, Popiel, Reyzner, Rozwadowski, Rybkowski, Szczepanowski și Winterowski. Balul a adus un venit substanțial de 848,28 coroane, din care o parte a fost destinat pentru acoperirea deficitului de la celebrarea în cinstea celor Trei Barzi Naționali din ziua de 14 decembrie 1903, 125 coroane pentru fondul Casei Polone din Cernăuți, 100 coroane pentru Internatul Polonez „A. Mickiewicz” din Cernăuți, iar restul pentru mărirea bibliotecii Societății „Ognisko”.

02.05. – Cernăuți: Comitetul balului polonez a organizat o expoziție de decorațiuni a sălilor de bal și opere de artă ale artiștilor polonezi pentru un public mai larg cu concertul orchestrei regimentului 41 de infanterie. Venitul a fost destinat pentru scopuri caritabile.

02.06. – Cernăuți: În vârstă de 60 de ani a decedat Teresa Żukowska, soția lui Józef, precum și mama a două fiice și patru fii, foarte bine cunoscuți nu numai în Cernăuți. Convoiul funerar numeros a fost condus de pr. inf. Józef Schmid.

02.<07. – Galiția: A avut loc adunarea generală a Societății de Creștere a Cailor de Curse în care a fost ales Antoni Łukasiewicz din Zadobruvca ca membru în comitet.

02.<07. – Viena: Ministerul a încredințat construirea palatului de justiție companiei de construcții Korytyński, Eisenberg și Kisslinger.

02.07. – Cernăuți: A apărut nr. 11 al anului 22 al „Gazetei Polone” în care au fost publicate, printre al-

kół bukowiński”, „Bal polski”, „Z nieznanich listów Krasieńskiego”. Do numeru dołączono 9. arkusz powieści J. I. Kraszewskiego „Bezimienna”.

02.07. – Czerniowce: Walne zgromadzenie członków Bukowińskiego Polskiego Towarzystwa Zaliczkowego pod przewodnictwem prezesa rady nadzorczej K. Witkowskiego. Po sprawozdaniu za rok 1903 dyrektora Władysława Sołtyńskiego (czysty zysk w roku sprawozdawczym – 4093 kor.) i udzieleniu absolutorium zarządowi wybrano radę nadzorczą (Zygmunt Hillich, Włodzimierz Jezierski i dr Celestyn Podlewski), komisję rewizyjną (Altheim, Kobierzycki, Waltenberger), dyrekcję (Adolf Böhm, Władysław Sołtyński, Michał Trzciski) oraz zastępców (J. Brudz, E. Malikiewicz, K. Radecki). Podziękowano ustępującym: dr. Strzelbickiemu (współtwórca, autor statutu BPTZiO i prezes) i Antoniemu Ohrensteinowi.

02.07. – Czerniowce, sala TBPiCP: Urządzony przez „Gwiazdę” bal kostiumowy z tańcami na fundusz zapomogowy dla wdów i sierot.

02.07. – Waszkowce, sala kasyna urzędniczego: Urządzony przez Czytelnię Polską udany wieczorek taneczny, z którego dochód 180 kor. przeznaczono na budowę pomieszczenia na Czytelnię. Oprócz miejscowych Polaków w wieczorku uczestniczyli: starosta Stroner, radca sądowy Domarowski, burmistrz Balaszekul, reprezentanci Ruskiej Besidy, izraelskiego stowarzyszenia „Zion”. Patriotyczną mowę wygłosił Michał Jaworski z Wiszniowa.

02.11. – Czerniowce: Ukazał się 12. numer 22. rocznika „Gazety Polskiej”, a w nim m.in. artykuły: „Z Galicji” i „Polacy w Rumunii”. Do numeru dołączono 10. arkusz powieści J. I. Kraszewskiego „Bezimienna”.

02.13. – Wyżnica: Urządzony przez Czytelnię Polską najbardziej udany w tym mieście wieczorek karnawałowy, który przyniósł dochód ok. 60 kor.

02.<14. – Czerniowce: Rada Szkolna Krajowa mianowała nauczycielami m.in.: Marię Chrzastowską – w Sadogórze, Dionizego Iwanickiego – w Oknie, Władysława Kaczorowskiego – w Kaczyce, Elżbietę Manowarda – w Łukawcu, Władysława Romanowskiego – w Starej Żuczce, Leopolda Zawichowskiego – w Mołodjowie.

02.<14. – Czerniowce: Na posiedzeniu poświęconym udziałowi przemysłowców bukowińskich w wiedeńskiej wystawie farmaceutyczno-spirytusowej dr Aleksander Skibniewski został wybrany na członka dwóch komisji, z których jedna miała zająć się udziałem w wystawie, a druga stworzeniem

tele, articlele: „Șoimul bucovinean”, „Balul polonez”, „Din scrisorile necunoscuta ale lui Krasieński”. La acest număr a fost anexat capitolul 9 al romanului „Bezimienna”.

02.07. – Cernăuți: A avut loc adunarea generală a membrilor Societății Polone de Creditare din Bucovina sub conducerea președintelui consiliului de supraveghere K. Witkowski. După darea de seamă a directorului Władysław Sołtyński pe anul 1903 (profitul curat pe acest an a fost de 4093 coroane) și acordarea calificativului pentru conducere au fost alese: consiliul de supraveghere (Zygmunt Hillich, Włodzimierz Jezierski și dr. Celestyn Podlewski), comisia de revizie (Altheim, Kobierzycki, Waltenberger), conducerea (Adolf Böhm, Władysław Sołtyński, Michał Trzciski), precum și locțiitorii (J. Brudz, E. Malikiewicz, K. Radecki). Au fost adresate mulțumiri celor care plecau din funcție: dr. Strzelbicki (unul din întemeietorii societății, autorul statutului societății și președinte) și lui Antoni Ohrensteinow.

02.07. – Cernăuți, sala APAF și L: A fost organizat de către Societatea „Gwiazda” balul costumelor cu dansuri pentru fondul de ajutorare a văduvelor și orfanilor.

02.07. – Vășcăuți, sala cazinoului: Societatea Polonă de Lectură a organizat o serată dansantă reușită, iar venitul de 180 coroane a fost destinat pentru construirea sediului societății. Pe lângă polonezii din localitate la serată au participat: starostele Stroner, consilierul tribunalului Domarowski, primarul Balășescu, reprezentanții societății Ruska Besida, asociației israeliene „Zion”. Discursul patriotic a fost rostit de Michał Jaworski din Vișniow.

02.11. – Cernăuți: A apărut nr. 12 al anului 22 al „Gazetei Polone” în care s-au publicat, printre altele, articlele: „Din Galiția” și „Polonezii din România”. La acest număr a fost anexat capitolul 10 al romanului „Bezimienna” de J. I. Kraszewski.

02.13. – Vijnița: Societatea Polonă de Lectură a organizat o serată carnaval cea mai reușită din acest oraș, care a adus un venit de cca. 60 de coroane.

02.<14. – Cernăuți: Consiliul Școlar al Țării a desemnat profesori, printre alții, pe: Maria Chrzastowską – în Sadagura, Dionizy Iwanicki – în Ocna, Władysław Kaczorowski – în Cacica, Elżbieta Manowarda – în Lucăuți, Władysław Romanowski – în Jucica Veche, Leopold Zawichowski – în Mołodîliv.

02.<14. – Cernăuți: La ședința dedicată participanților industriașilor bucovineni la expoziția vieneză de produse farmaceutice și alcoolice, dr. Aleksander Skibniewski a fost ales membru în două comisii din care una avea să se ocupe de participarea la expozi-

korzystniejszych warunków dla rozwoju przemysłu rolniczego i spirytusowego.

02.14. – Czerniowce: Ukazał się 13. numer 22. rocznika „Gazety Polskiej”, do którego dołączono 11. arkusz powieści J. I. Kraszewskiego „Bezimienna”.

02.14. – Czerniowce, TBPiCP: Urządzona przez Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” herbatka dla członków polskich stowarzyszeń, ich rodzin i wprowadzonych przez nich gości. Pierwsza część przeznaczona dla dzieci, druga – dla dorosłych.

02.14.-16. – Czerniowce: Czterdziestogodzinne nabożeństwo w kościele OO. Jezuitów.

02.16. – Konstantynówka (gub. kijowska): Ślub dr. Celestyna Podlewskiego (zastępcy naczelnika czerniowieckiej filii krakowskiego Towarzystwa Wzajemnych Ubezpieczeń, członka Koła Polskiego, TBPiCP, Towarzystwa Akademików Polskich „Ognisko”) i panny Marii Rogozińskiej (córkę śp. Franciszka i Zofii z Bieniewskich *secundo voto* Średniawskiej).

02.17. – Czerniowce: W 65. roku życia zmarł Mayer Schönbach, introligator i ekspedient „Gazety Polskiej”. Jego pogrzeb, przy licznych udziałach krewnych, znajomych, kupców i rękodzielników, odbył się 18 lutego.

02.18. – Czerniowce: Ukazał się 14. numer 22. rocznika „Gazety Polskiej”, a w nim artykuł „Gazeta i czytelnicy”, ukazujący wielkie znaczenie ścisłej współpracy czytelników z redakcją gazety, oraz „Odezwa w sprawie pielgrzymki maryjańskiej do Rzymu” i „Odezwa w sprawie budowy kościółka we wsi Putiatyńce”. Do numeru dołączono 12. arkusz powieści J. I. Kraszewskiego „Bezimienna”.

02.<21. – Czerniowce: Ukonstytuowała się rada nadzorcza Bukowińskiego Polskiego Towarzystwa Zaliczkowego: Karol Witkowski – prezes, dr Eugeniusz Mitkiewicz – wiceprezes, Jan Stefanowicz – sekretarz.

02.21. – Czerniowce: Ukazał się 15. numer 22. rocznika „Gazety Polskiej”, do którego dołączono 13. arkusz powieści J. I. Kraszewskiego „Bezimienna”.

02.21. – Waszkowce, lokal urzędu gminnego: Odbyło się zebranie miejscowych Polaków z delegatami czerniowieckich stowarzyszeń polskich. Okazało się, że istniejąca od 25 lat Czytelnia Polska, od niedawna posiadająca bardzo czynnych przywódców, jak Dąbrowski, Jaworowski, Wierzejski i udostępniający pomieszczenie Czytelni w swoim domu, oraz posiadająca grunt pod budowę własnego domu, ma trudności w rozwoju, m.in. z braku własnego lokalu. Mimo to pragnie uroczystie obchodzić swoje 25-lecie w maju 1904 r. i wówczas

tie, iar cealaltă de creare a condițiilor mai avantajoase pentru dezvoltarea industriei agricole și alcoolice.

02.14. – Cernăuți: A apărut nr. 13 al anului 22 al „Gazetei Polone” la care a fost anexat capitolul 11 al romanului „Bezimienna” de J. I. Kraszewski.

02.14. – Cernăuți, APAF și L: Societatea de Gimnastică „Sokół” a organizat un ceai pentru membrii asociațiilor poloneze, familiile lor și oaspeții invitați de ei. Prima parte a fost destinată pentru copii, iar a doua pentru adulți.

02.14.-16. – Cernăuți: A avut loc o celebrare religioasă de patruzeci de ore în biserica Fraților Iezuiți.

02.16. – Konstantynów (regiunea Kiev): A avut loc căsătoria dr. Celestyn Podlewski (locuitor al șefului filialei din Cernăuți a Societății de Asigurări Mutuale din Cracovia, membru al Cercului Polonez, APAF și L, Societății Universitarilor Polonezi „Ognisko”) cu domnișoara Maria Rogozińska (fiica răposatului Franciszek și Zofiei născută Bieniewska din căsătoria anterioară Średniawska).

02.17. – Cernăuți: În vârstă de 65 de ani a decedat Mayer Schönbach, lucrător la legătorie și vânzător în cadrul „Gazetei Polone”. În mormântarea sa a avut loc în ziua de 18 februarie cu o numerosă participare a rudelor, cunoscuților, comercianților și meșteșugarilor.

02.18. – Cernăuți: A apărut nr. 14 al anului 22 al „Gazetei Polone” în care s-a publicat articolul „Gazeta și cititorii” arătând importanța deosebită a unei strânse colaborări dintre cititori și redacția ziarului, precum și „Apelul în privința pelerinajului marian la Roma” și „Apelul în problema construirii bisericii în satul Putiatinca”. La acest număr a fost anexat capitolul 12 al romanului „Bezimienna” de J. I. Kraszewski.

02.<21. – Cernăuți: A fost constituit consiliul de supraveghere al Societății Polone Bucovinene de Creditare: Karol Witkowski – președinte, dr. Eugeniusz Mitkiewicz – vicepreședinte, Jan Stefanowicz – secretar.

02.21. – Cernăuți: A apărut nr. 15 al anului 22 al „Gazetei Polone”, la care a fost anexat capitolul 13 al romanului „Bezimienna” de J. I. Kraszewski.

02.21. – Vășcăuți, localul consiliului comunal: S-a desfășurat adunarea polonezilor din localitate cu delegații asociațiilor poloneze din Cernăuți. S-a dovedit că Societatea Polonă de Lectură care exista de 25 de ani având de curând lideri foarte activi ca Dąbrowski, Jaworowski, Wierzejski și cel care punea la dispoziția Societății încăperi în locuința sa și posedând teren pentru construirea propriei case, are dificultăți în dezvoltare, printre altele, din lipsa propriului sediu. Cu toate acestea dorea să celebreze aniversarea de 25 de ani, în luna mai 1904 și,

posiąść własny sztandar. W imieniu delegacji druh Jan Kobierzycki obiecał pomoc w spełnieniu oczekiwań. Oprócz przywiezionych książek zapowiedział prelegentów delegowanych przez czerniowieckie Koło TSL, a czerniowieckie Stowarzyszenie Rękodzielników Polskich „Gwiazda” postanowiło zrobić amatorskie przedstawienie, z którego dochód miał pokryć przynajmniej część ceny sztandaru.

02.22. – Czerniowce: Walne zgromadzenie członków bukowińskiego Towarzystwa Lekarskiego.

02.<25. – Czerniowce: Prezydent kraju powołał starostę kocmanieckiego Antoniego Sworakowskiego na referenta w rządzie krajowym, a radcy rządu krajowego Karolowi Krześniowskiemu powierzył kierownictwo starostwa w Kocmaniu.

02.25. – Czerniowce: Ukazał się 16. numer 22. rocznika „Gazety Polskiej”, a w nim w rubryce Wiadomości literackie i artystyczne polecono „Księgę pamiątkową powstania polskiego w r. 1863” Józefa Białyni Chołodeckiego, a w dziale ogłoszeń ogłoszenia drukarni E. Kanarskiego, nowo kreowanej apteki Aleksandra Grabowicza i rękodzielników polskich w Czerniowcach. Do numeru dołączono 14. arkusz powieści J. I. Kraszewskiego „Bezimienna”.

02.28. – Czerniowce, lokal Czytelni Polskiej: Posiedzenie wydziału bukowińskiego Koła Polskiego.

02.<28. – Kocmań: Grzegorz Jakubowicz, właściciel Walawy na Bukowinie oraz Błyszczanki i Duplisk w Galicji, świetny gospodarz i wspaniały człowiek został kierownikiem kocmanieckiego komitetu drogowego.

02.28. – Czerniowce: Ukazał się 17. numer 22. rocznika „Gazety Polskiej”, a w nim m.in. artykuł „Dom narodowy na kresach”, mówiący o pilnej potrzebie wzniesienia obiektu mieszczącego wszystkie miejscowe organizacje polskie i zapewniającego im nieskrępowaną działalność. Do numeru dołączono 15. arkusz powieści J. I. Kraszewskiego „Bezimienna”.

02.28. – Czerniowce, sala TBPiCP: Nadzwyczajne walne zgromadzenie członków TBPiCP w celu podjęcia decyzji w sprawie sprzedaży części majątku, budowy Domu Polskiego – siedziby wszystkich polskich organizacji, i zaciągnięcia kredytu. Korytyński i Kossowski przedłożyli zgromadzonym dwa różne projekty i kosztorysy. Na wniosek Albina Hammera powołano dwunastoosobową komisję (Charwat, Ferencz, Friedel, Hammer, Kobierzycki, dr Michniewicz, Rapf, Schwarz, Wł. Sołtyński, Trompeteur, Węglowski i Zucker), która miała ocenić projekty i zaproponować zgromadzeniu najlepsze rozwiązanie.

în același timp, să posede propriul drapel. În numele cercetașilor camaradul Jan Kobierzycki a promis ajutor în îndeplinirea așteptărilor. În afară de cărți a adus lectori, delegați de Cercul SSP din Cernăuți, iar Societatea Meșteșugarilor Polonezi „Gwiazda” din Cernăuți a hotărât să dea un spectacol de amatori al cărui venit avea să acopere cel puțin o parte din costul drapelului.

02.22. – Cernăuți: A avut loc adunarea membrilor Societății Medicale din Bucovina.

02.<25. – Cernăuți: Președintele țării l-a numit pe starostele Antoni Sworakowski din Cozmeni ca referent în guvernul țării, iar pe Karol Krześniowski, consilier în guvernul țării, l-a numit staroste în Cozmeni.

02.25. – Cernăuți: A apărut nr. 16 al anului 22 al „Gazetei Polone”, iar în rubrica Știri literare și artistice a fost recomandată „Cartea comemorativă a insurecției poloneze din anul 1863” de Józef Białynia Chołodecki, iar la rubrica Anunțuri au fost publicitate anunțurile tipografiei lui E. Kanorski, a farmaciei lui Aleksander Grabowicz nou înființată și a meșteșugarilor polonezi din Cernăuți. La acest număr a fost anexat capitolul 14 al romanului „Bezimienna” de J. I. Kraszewski.

02.28. – Cernăuți, localul Asociației Poloneze de Lectură: A avut loc ședința comitetului Cercului Polonez din Bucovina.

02.<28. – Cozmeni: Grzegorz Jakubowicz, proprietarul Valavei din Bucovina, precum și al Błyszczanka și Dupliski din Galiția, gazdă excelentă și om minunat a devenit conducătorul comitetului rutier din Cozmeni.

02.28. – Cernăuți: A apărut nr. 17 al anului 22 al „Gazetei Polone” în care a fost publicat, printre altele, articolul „Casa Națională de la Frontieră” care despre necesitatea urgentă de a se construi un edificiu care să găzduiască toate organizațiile poloneze locale și să le ofere o activitate neîngrădită. La acest număr a fost anexat capitolul 15 al romanului „Bezimienna” de J. I. Kraszewski.

02.28. – Cernăuți, sala APAF și L: A avut loc adunarea generală extraordinară a membrilor APAF și L cu scopul luării deciziei în problema vânzării unor părți din proprietate pentru construirea Casei Polone – sediul tuturor organizațiilor poloneze și contractarea unui credit. Korytyński și Kossowski au prezentat celor prezenți două proiecte diferite și evaluarea cheltuielilor. La propunerea lui Albin Hammer a fost desemnată o comisie de douăsprezece persoane (Chorwat, Ferencz, Friedel, Hammer, Kobierzycki, dr. Michniewicz, Rapf, Schwarz, Wł. Sołtyński, Trompeteur, Węglowski, și Zucker) care

02.29. – Czerniowce, sala TBPiCP: Posiedzenie zarządu Koła Pań.

02.29. – Czerniowce: Dyrekcja Bukowińskiego Polskiego Towarzystwa Zaliczkowego i Oszczędności (Wł. Sołtyński, M. Trzeciński, St. Sołtyński) sporządziła „Sprawozdanie (...) za miesiąc styczeń 1904”.

02.29.-03.04. – Czerniowce: Abp Józef Teodorowicz, mieszkający u Heleny bar. Szymonowiczowej, głosił kazania rekolekcyjne w ormiańskokatolickim kościele parafialnym.

dr Jan Bujak – Kraków

urma să evalueze proiectele și să propună adunării cea mai bună rezolvare.

02.29. – Cernăuți, sala APAF și L: A avut loc ședința comitetului Cercului de Femei.

02.29. – Cernăuți: Conducerea Societății Polone Bucovinene de Creditare și Economii (Wł. Sołtyński, M. Trzeciński, St. Sołtyński) a întocmit „Darea de seamă (...) pentru luna ianuarie 1904”.

02.29.-03.04. Cernăuți: Arhiepiscopul Józef Teodorowicz care locuia la baroana Helena Szymonowiczowa a rostit predicile pentru recolecții în biserica parohială armeano-catolică.

Trad. Maria Mețec

KALENDARIUM ROCZNIC

2019

CALENDARUL ANIVERSĂRILOR

MARZEC

2 III – 120. rocznica śmierci **Ernesta Malinowskiego** (1818-1899), inżyniera kolejowego i drogowego, budowniczego najwyższej na świecie kolei transandyjskiej;

3 III – 30. rocznica śmierci **Józefa Pietera** (1904-1989), psychologa;

4 III – 200. rocznica urodzin **Narcyzy Żmichowskiej** (1819-1876), powieściopisarki, poetki, pedagoga;

5 III – 25. rocznica śmierci **Jana Dobraczyńskiego** (1910-1994), pisarza i publicysty, działacza społecznego;

6 III – 110. rocznica urodzin **Stanisława Jerzego Leca** (1909-1966), poety i satyryka, aforysty;

7 III – 180. rocznica urodzin **Adolfa Dygasińskiego** (1839-1902), pisarza, pedagoga, publicysty, wydawcy i księgarza;

8 III – 10. rocznica śmierci **Zbigniewa Religi** (1938-2009), kardiochirurga i polityka, senatora, ministra zdrowia, wykonawcy pierwszego w Polsce udanego zabiegu przeszczepienia serca;

9 III – 130. rocznica urodzin **Kazimierza Dymela** (1889-1978), oceanografa, biologa, znawcy flory i fauny Bałtyku;

10 III – 80. rocznica śmierci **Władysława Szymonowicza** (1869-1939), histologa i embriologa;

11 III – 75. rocznica urodzin **Wojciecha Kordy** (1944), kompozytora, gitarzysty, wokalisty;

12 III – 20. rocznica przyjęcia Polski do NATO (1999);

MARTIE

2 III – 120 de ani de la moartea lui **Ernest Malinowski** (1818-1899), inginer de căi ferate și drumuri, constructor al celei mai înalte linii feroviare din lume Trans-Anzi;

3 III – 30 de ani de la moartea lui **Józef Pieter** (1904-1989), psiholog;

4 III – 200 de ani de la nașterea **Narcyzei Żmichowska** (1819-1876), romancieră, poetă, pedagog;

5 III – 25 de ani de la moartea lui **Jan Dobraczyński** (1910-1994), scriitor și publicist, militant social;

6 III – 110 ani de la nașterea lui **Stanisław Jerzy Lec** (1909-1966), poet și satiric, autor de aforisme;

7 III – 180 de ani de la nașterea lui **Adolf Dygasiński** (1839-1902), scriitor, pedagog, publicist, editor și librar;

8 III – 10 ani de la moartea lui **Zbigniew Religa** (1938-2009), cardiochirurg și politician, senator, ministru al sănătății, realizator al primului transplant de inimă reușit în Polonia;

9 III – 130 de ani de la nașterea lui **Kazimierz Dymel** (1889-1978), oceanograf, biolog, cunoscător al florei și faunei Mării Baltice;

10 III – 80 de ani de la moartea lui **Władysław Szymonowicz** (1869-1939), histolog și embriolog;

11 III – 75 de ani de la nașterea lui **Wojciech Korda** (1944), compozitor, chitarist, vocalist;

12 III – 20 de ani de la primirea Poloniei în NATO (1999);

13 III – 120. rocznica urodzin **Jana Lechonia** (1899-1956); poety i satyryka, eseisty, tłumacza, krytyka literackiego i teatralnego, współtwórca grupy poetyckiej Skamander;

14 III – 225. rocznica urodzin **Józefa Bema** (1794-1850), generała, teoretyka wojskowości i działacza politycznego, naczelnego wodza powstania węgierskiego 1848 r.;

17 III – 90. rocznica śmierci **Antoniego Lange** (1861-1929), poety, dramaturga, krytyka literackiego;

19 III – 150. rocznica urodzin **Józefa Mehoffera** (1869-1946), malarza, grafika, witrażysty, pejzażysty, ilustratora, twórcy grafiki użytkowej;

21 III – 110. rocznica urodzin **Zdzisława Skowrońskiego** (1909-1969), pisarza, autora sztuk scenicznych, scenarzysty filmowego;

22 III – 210. rocznica urodzin **Józefa Dunina-Borkowskiego** (1809-1843), poety, tłumacza, hellenisty;

23 III – 225. rocznica wybuchu powstania kościuszkowskiego (1794); 110. rocznica śmierci **Wojciecha Dziędużyckiego** (1848-1909), polityka, publicysty, filozofa, historyka sztuki, dramaturga, powieściopisarza i nowelisty;

25 III – 65. rocznica śmierci **Leona Schillera** (1887-1954), reżysera, krytyka i teoretyka teatralnego, autora scenariuszy teatralnych, esejów;

27 III – 80. rocznica urodzin **Andrzeja Nebeskiego** (1939), pianisty i perkusisty;

29 III – 40. rocznica śmierci **Tadeusza Łopalewskiego** (1900-1979), poety, prozaika, dramaturga;

30 III – 60. rocznica śmierci **Kazimierza Moszyńskiego** (1887-1959), etnologa, historyka kultury, slawisty;

31 III – 130. rocznica śmierci **Alfreda Biesiadeckiego** (1839-1889), lekarza, anatomopatologa, pioniera polskiej i światowej histopatologii skóry.

13 III – 120 de ani de la nașterea lui **Jan Lechoń** (1899-1956); poet și satiric, eseist, traducător, critic literar și de teatru, cofondator al grupului poetic Skamander;

14 III – 225 de ani de la nașterea lui **Józef Bem** (1794-1850), general, teoretician militar și militant politic, comandantul armatei revoluționare maghiare în timpul Revoluției de la 1848;

17 III – 90 de ani de la moartea lui **Antoni Lange** (1861-1929), poet, dramaturg, critic literar;

19 III – 150 de ani de la nașterea lui **Józef Mehoffer** (1869-1946), pictor, grafician, creator de vitralii, peisagist, ilustrator, creator de grafică aplicată;

21 III – 110 ani de la nașterea lui **Zdzisław Skowroński** (1909-1969), scriitor, autor de piese scenice, scenarist de film;

22 III – 210 ani de la nașterea lui **Józef Dunin-Borkowski** (1809-1843), poet, traducător, elenist;

23 III – 225 de ani de la izbucnirea insurecției lui Tadeusz Kościuszko (1794); 110 ani de la moartea lui **Wojciech Dziędużycki** (1848-1909), politician, publicist, filosof, istoric al artei, dramaturg, romanțier și nuvelist;

25 III – 65 de ani de la moartea lui **Leon Schiller** (1887-1954), regizor, critic și teoretician al teatrului, autor de scenarii pentru teatru, eseuri;

27 III – 80 de ani de la nașterea lui **Andrzej Nebeski** (1939), pianist și percuționist;

29 III – 40 de ani de la moartea lui **Tadeusz Łopalewski** (1900-1979), poet, prozator, dramaturg;

30 III – 60 de ani de la moartea lui **Kazimierz Moszyński** (1887-1959), etnolog, istoric al culturii, slavist;

31 III – 130 de ani de la moartea lui **Alfred Biesiadeccki** (1839-1889), medic, anatomopatolog, pionier al histopatologiei de piele în Polonia și în lume.

Pismo Związku Polaków w Rumunii | Revista Uniunii Polonezilor din România

POLONUS

ISSN 1223-4192

Str. Ion Vodă Viteazul nr 5

720034 Suceava

Tel./fax: +40 230 520355

e-mail: redactia_polonus@yahoo.com

www.dompolski.ro

Kolektyw redakcyjny | Colectivul de redacție

Elżbieta Wieruszewska-Calistru

Barbara Breabăn

Maria Mețec

Iuliana Agneșca Dascălu

Iłona Biseada

Alina Valentina Spaine

Irerzanka Michalina Budaș

DTP | Druk | Tipar

**TIPOGRAFIA
LIDANA**
Tel: 0230 / 517.518 Fax: 0330 / 401.062
email: office@tipolidana.ro

